

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ**

Informacja o postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (DZ. U. 2015 r., poz. 1844 z późn. zm.).

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	Postanowienia ogólne: § 1 ust. 4 Definicje: § 2 Przedmiot i zakres ubezpieczenia: § 3 Zakres czasowy odpowiedzialności: § 4 Umowa ubezpieczenia: § 8 Okres ubezpieczenia i czas trwania odpowiedzialności § 9 Wypłata odszkodowania: § 17 Prawa i obowiązki Ubezpieczającego: § 13 ust. 3-5 Załącznik nr 1 do OWU: Klauzula_01: ust. 1 - 4 Klauzula_02: ust. 1- 4 Klauzula_03: ust. 1- 4 Klauzula_04: ust. 1- 7 i ust. 9 Klauzula_05: ust. 1 Klauzula_06: ust. 1 Klauzula_07: ust. 1-2 Klauzula_08: ust. 1 Klauzula_09: ust. 1 i ust. 3 Klauzula_10: ust. 1 i ust. 3 Klauzula_11: ust. 1 Klauzula_12: ust. 1-2 Klauzula_13: ust. 1-2 i ust. 5 Klauzula_14: ust. 1 Klauzula_15: ust. 1-3 Klauzula_16: ust. 1-4 i ust. 6 Klauzula_17: ust. 1-2 Klauzula_18: ust. 1 Klauzula_19: ust. 1-2 Klauzula_20: ust. 1-2 Klauzula_21: ust. 1-2 Klauzula_22: ust. 1 i ust. 3 Klauzula_23: ust. 1 Klauzula_24: ust. 1 Klauzula_25: ust. 1-2 Klauzula_26: ust. 1-2 Klauzula_27: ust. 1-2

Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Postanowienia ogólne: § 1 ust. 4 Definicje: § 2 Przedmiot i zakres ubezpieczenia: § 3 Zakres czasowy odpowiedzialności: § 4 Wyłączenia odpowiedzialności: § 5 Franszyza redukcyjna: § 6 Suma gwarancyjna: § 7 Okres ubezpieczenia i czas trwania odpowiedzialności: § 9 Prawa i obowiązki Ubezpieczającego: § 13 ust. 6 i ust. 8 Postępowanie w przypadku wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego: § 14 ust. 2 i § 15 ust. 2 i ust. 5 Wypłata odszkodowania: § 17 ust. 9 i 10. Załącznik nr 1 do OWU: Klauzula_01: ust. 5-7 Klauzula_02: ust. 5-7 Klauzula_03: ust. 5-7 Klauzula_04: ust. 5, ust. 8, ust. 10-11 Klauzula_05: ust. 2-4 Klauzula_06: ust. 2-4 Klauzula_07: ust. 2-4 Klauzula_08: ust. 2-4 Klauzula_09: ust. 2, ust. 4-6 Klauzula_10: ust. 2, ust. 4-6 Klauzula_11: ust. 2-4 Klauzula_12: ust. 3-4 Klauzula_13: ust. 3- 4 i ust. 6 Klauzula_14: ust. 2-4 Klauzula_15: ust. 4-7 Klauzula_16: ust. 5 i ust. 7-8 Klauzula_17: ust. 2-5 Klauzula_18: ust. 2-4 Klauzula_19: ust. 3-9 Klauzula_20: ust. 3-5 Klauzula_21: ust. 3-5 Klauzula_22: ust. 4-5 Klauzula_23: ust. 2-4 Klauzula_24: ust. 2-3 Klauzula_25: ust. 3-4 Klauzula_26: ust. 3-4 Klauzula_27: ust. 3-6
--	---

SPIS TREŚCI

POSTANOWIENIA OGÓLNE	5
DEFINICJE	5
PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA	6
ZAKRES CZASOWY ODPOWIEDZIALNOŚCI	7
WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	7
FRANSZYZA REDUKCYJNA	10
SUMA GWARANCYJNA I SUBLIMITY	10
UMOWA UBEZPIECZENIA	10
OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	11
ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA	11
WYPOWIEDZENIE UMOWY UBEZPIECZENIA	11
SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA	12
PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO	12
POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WYPADKU UBEZPIECZENIOWEGO	12
PRAWA I OBOWIĄZKI TUZ UBEZPIECZENIA	13
WYPŁATA ODSZKODOWANIA	14
ROSZCZENIA REGRESOWE	15
REKLAMACJE I SKARGI	15
PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH	16
POSTANOWIENIA KOŃCOWE	17
ZAŁĄCZNIK_1 – KLAUZULE DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ:	18
KLAUZULA_01 OC ZA PRODUKT	19
KLAUZULA_02 OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK ZMIESZANIA/POŁĄCZENIA LUB OBRÓBK/PRZETWORZENIA WADLIWEGO PRODUKTU	20
KLAUZULA_03 OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK WADLIWOŚCI RZECZY WYTWORZONEJ PRZY UŻYCIU MASZYN DOSTARCZONYCH LUB KONSERWOWANYCH PRZEZ UBEZPIECZAJĄCEGO	20
KLAUZULA_04 OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK DEMONTAŻU WADLIWEGO PRODUKTU I MONTAŻU PRODUKTU BEZ WAD	21
KLAUZULA_05 OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRACOWNIKOM	22
KLAUZULA_06 OC W RZECZACH STANOWIĄCYCH PRZEDMIOT OBRÓBK, NAPRAWY LUB PODOBNYCH CZYNNOŚCI	22
KLAUZULA_07 OC NAJEMCY NIERUCHOMOŚCI	23
KLAUZULA_08 OC NAJEMCY RZECZY RUCHOMYCH	23
KLAUZULA_09 OC ZA SZKODY W RZECZACH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W PIECZY, POD DOZOREM LUB KONTROLĄ	23
KLAUZULA_10 OC ZA SZKODY W POJAZDACH SILNIKOWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W PIECZY, POD DOZOREM LUB KONTROLĄ	24
KLAUZULA_11 OC ZA SZKODY POWSTAŁE PO WYKONANIU PRAC LUB USŁUG	24
KLAUZULA_12 OC WZAJEMNE	25
KLAUZULA_13 OC ZA SZKODY WYNIKŁE Z PRZENIESIENIA CHOROÓB ZAKAŻNYCH	25
KLAUZULA_14 OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE W PODZIEMNYCH INSTALACJACH LUB URZĄDZENIACH	25
KLAUZULA_15 OC ORGANIZATORA IMPREZY NIEMAJĄCEJ CHARAKTERU IMPREZY MASOWEJ	25
KLAUZULA_16 OC ZA SZKODY WYNIKŁE Z EMISJI SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH	26
KLAUZULA_17 OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE	27
KLAUZULA_18 OC ZA SZKODY POWSTAŁE WSKUTEK WIBRACJI LUB OSUNIĘCIA SIĘ GRUNTU	27
KLAUZULA_19 OC ZA SZKODY W RZECZACH GOŚCI HOTELOWYCH	28
KLAUZULA_20 OC Z TYTUŁU UTRZYMANIA DRÓG PUBLICZNYCH	28
KLAUZULA_21 OC Z TYTUŁU USZKODZENIA LUB UTRATY DOKUMENTÓW	29
KLAUZULA_22 REPREZENTANTÓW	29
KLAUZULA_23 OC ZA SZKODY SPOWODOWANE DZIAŁANIEM WYROBÓW PIROTECHNICZNYCH	29
KLAUZULA_24 OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ DOSTARCZONĄ ENERGIĘ	29
KLAUZULA_25 OC ZA SZKODY POWSTAŁE NA TERYTORIUM UNII EUROPEJSKIEJ, WIELKIEJ BRYTANII, SZWAJCARII, NORWEGII I ISLANDII	30
KLAUZULA_26 OC ZA SZKODY POWSTAŁE NA TERYTORIUM CAŁEGO ŚWIATA Z WYŁĄCZENIEM USA, KANADY, AUSTRALII I NOWEJ ZELANDII	30
KLAUZULA_27 PODRÓŻE SŁUŻBOWE	30

POSTANOWIENIA OGÓLNE**§ 1**

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie w umowach ubezpieczenia zawieranych przez TUZ Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna (dawniej TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych) z siedzibą w Warszawie, ul. Domaniewska 41, 02 – 672 Warszawa, wpisane do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0001190962, zwane dalej „TUZ Ubezpieczenia”, a osobami fizycznymi, osobami prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, prowadzącymi we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.
2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek, w takim przypadku postanowienia OWU stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego. Ubezpieczający zobowiązany jest do zapłacenia składki.
3. Za porozumieniem stron do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU, jednakże wszelkie postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU oraz wszelkie zmiany zawartej już umowy ubezpieczenia muszą być sporządzone na piśmie pod rygorem ich nieważności.
4. W sprawach nieuregulowanych w OWU do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie właściwe przepisy prawa polskiego, a w szczególności Kodeksu cywilnego i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

DEFINICJE**§ 2**

Użyte w OWU pojęcia oznaczają:

- 1) **choroba zakaźna lub zakażenie** – a) choroba zakaźna: choroba, która została wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy, b) zakażenie: wniknięcie do organizmu i rozwój w nim biologicznego czynnika chorobotwórczego,
- 2) **czysta strata finansowa** - szkoda niewynikająca ze szkody osobowej lub rzeczowej; utrata rzeczy nie jest traktowana jako czysta strata finansowa, za czystą stratę finansową uważa się także straty lub koszty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 4-6 oraz § 5 ust. 7,
- 3) **dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia pomiędzy Ubezpieczającym a TUZ Ubezpieczenia,
- 4) **franszyza redukcyjna** - ustalona w umowie ubezpieczenia wartość kwotowa lub procentowa, o jaką będzie pomniejszane odszkodowanie; franszyzy redukcyjnej nie stosuje się w szkodach osobowych,
- 5) **Klient** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której obowiązujące przepisy przyznają zdolność prawną, która korzysta, korzystała lub zamierza skorzystać z usług świadczonych przez TUZ Ubezpieczenia; niniejsza definicja ma zastosowanie w procesie składania i rozpatrywania reklamacji i skarg uregulowanym w § 19 OWU,
- 6) **kradzież z włamaniem** - dokonanie zaboru cudzego mienia w celu przywłaszczenia z zamkniętego pomieszczenia (w przypadku wartości pieniężnych także z zamkniętego urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych) albo środka transportu, po usunięciu przy użyciu siły lub narzędzi istniejących zabezpieczeń lub po otwarciu zabezpieczeń kluczem oryginalnym, podrobionym lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego pomieszczenia albo w wyniku rabunku,
- 7) **osoba trzecia** - każda osoba niebędąca stroną umowy ubezpieczenia,
- 8) **osoba bliska** - małżonek, konkubent, konkubina, wstępny, zstępny, rodzeństwo, ojczym, macocha, pasierb, teść, teściowa, zięć, synowa, przysposobiony, przyspasabiający, opiekunowie prawni,
- 9) **podwykonawca** - osoba fizyczna niebędąca pracownikiem w rozumieniu OWU, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której Ubezpieczony powierzył wykonanie określonych prac lub usług,
- 10) **pracownik** - osoba fizyczna zatrudniona przez Ubezpieczającego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej z wyłączeniem osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą, z którym Ubezpieczający zawarł umowę cywilnoprawną; za pracownika uznaje się także:
 - a) praktykanta, stażystę lub wolontariusza, któremu Ubezpieczający powierzył wykonywanie pod swoim kierownictwem określonych czynności w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej,
 - b) pracownika tymczasowego wykonującego pracę tymczasową na rzecz i pod kierownictwem Ubezpieczającego, jako pracodawcy użytkownika w rozumieniu ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;
- 11) **powolne działanie** – ciągłe, długotrwałe działanie czynnika powodującego szkodę, której nie można określić jako nagłej i niespodziewanej,
- 12) **produkt** - rzecz ruchoma, chociażby została połączona z inną rzeczą, wyprodukowana przez Ubezpieczającego lub wprowadzona przez niego do obrotu; za produkt uważa się także zwierzęta i energię elektryczną,
- 13) **reklamacja** - zgłoszenie Klienta skierowane do TUZ Ubezpieczenia, w którym Klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez TUZ Ubezpieczenia,
- 14) **reprezentant Ubezpieczającego**:
 - a) członek zarządu lub prokurent – w spółce akcyjnej lub spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - b) komplementariusz lub prokurent – w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej,

- c) wspólnik lub prokurent – w spółce jawnej,
 - d) partner, członek zarządu lub prokurent – w spółce partnerskiej,
 - e) dyrektor, zastępca dyrektora lub pełnomocnik – w przedsiębiorstwie państwowym,
 - f) wspólnik – w spółce cywilnej,
 - g) jednoosobowi przedsiębiorcy,
 - h) członkowie zarządu - w spółdzielniach, wspólnotach, fundacjach, stowarzyszeniach,
 - i) osoba fizyczna zawierającą umowę ubezpieczenia,
- 15) **skarga** - zgłoszenie Klienta, z wyłączeniem spraw objętych zakresem podmiotowym i przedmiotowym zarezerwowanym dla reklamacji, dotyczące zaniedbań, uchybień czy też nienależytego wykonania obowiązków przez jednostki organizacyjne TUZ Ubezpieczenia, pracowników TUZ Ubezpieczenia lub agentów ubezpieczeniowych TUZ Ubezpieczenia,
 - 16) **substancje niebezpieczne** - jedna lub więcej substancji albo mieszaniny substancji, które ze względu na swoje właściwości chemiczne lub biologiczne mogą, w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nimi, spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska; substancją niebezpieczną może być surowiec, produkt, półprodukt, odpad, a także substancja powstała w wyniku awarii,
 - 17) **szkoda** – szkoda osobowa, szkoda rzeczowa, a w przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia również czysta strata finansowa,
 - 18) **szkoda osobowa** - śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, w tym także utracone korzyści, jakie osoba trzecia mogłaby osiągnąć, gdyby nie wyrządzono jej szkody objętej ochroną ubezpieczeniową,
 - 19) **szkoda rzeczowa** - uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy (a w przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o Klauzulę_09 OC za szkody w rzeczach znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą, Klauzulę_10 OC za szkody w pojazdach silnikowych znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą lub Klauzulę_19 OC za szkody w rzeczach gości hotelowych - również utrata rzeczy w wyniku kradzieży z włamaniem), w tym także utracone korzyści, jakie osoba trzecia mogłaby osiągnąć, gdyby nie wyrządzono jej szkody objętej ochroną ubezpieczeniową,
 - 20) **Ubezpieczający** - osoba fizyczna, osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową, która zawarła umowę ubezpieczenia na swoją rzecz lub na cudzy rachunek, zobowiązana do zapłaty składki ubezpieczeniowej,
 - 21) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, wskazana w dokumencie ubezpieczenia, której odpowiedzialność cywilna objęta jest umową ubezpieczenia,
 - 22) **wartości pieniężne** - krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), чеки, weksle i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne, perły, bursztyn, a także platyna i inne metale z grupy platynowców,
 - 23) **wprowadzenie produktu do obrotu** - dostarczenie lub udostępnienie w okresie ubezpieczenia produktu osobom trzecim w toku normalnej działalności gospodarczej Ubezpieczającego, skutkujące trwałym lub tymczasowym ustaniem faktycznego władztwa Ubezpieczającego nad produktem,
 - 24) **wypadek ubezpieczeniowy** - powstanie w okresie ubezpieczenia szkody osobowej lub rzeczowej objętej ochroną ubezpieczeniową, albo czystej straty finansowej, o ile została ona włączona do zakresu ubezpieczenia. Jeżeli w postanowieniach OWU, w szczególności Klauzul rozszerzających zakres ubezpieczenia ustalono inną definicję wypadku ubezpieczeniowego, wówczas zastępuje ona niniejszą definicję w zakresie wskazanym w tym postanowieniu.

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej określonej w umowie ubezpieczenia lub posiadanym mieniem.
2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej, o której mowa w ust. 1, może zostać ograniczony do odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w związku z posiadanym mieniem, z wyłączeniem szkód wyrządzonych w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej (zakres ograniczony).
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym (odpowiedzialność deliktowa), jak i niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania (odpowiedzialność kontraktowa), z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych w OWU oraz w umowie ubezpieczenia.
4. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone osobom trzecim przez pracowników Ubezpieczającego przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych na rzecz Ubezpieczającego.
5. Zakres ochrony ubezpieczeniowej może zostać rozszerzony o klauzule 01-26 wymienione w Załączniku nr 1 do OWU. Włączona do umowy ubezpieczenia klauzula rozszerzająca zakres ochrony ubezpieczeniowej jest wskazana w dokumencie ubezpieczenia.
6. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także odpowiedzialność Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone przez pracowników Ubezpieczającego w związku z odbywaniem przez nich delegacji służbowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej, a także Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii i Islandii. Szczegółowy zakres ochrony ubezpieczeniowej określony jest w Klauzuli_ 27 Podróże służbowe, wskazanej w Załączniku nr 1 do OWU.

7. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje ponadto odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe (do wysokości sumy gwarancyjnej lub sublimitu, jeżeli taki został ustalony):
- 1) powstałe wskutek rażącego niedbalstwa,
 - 2) wyrządzone przez podwykonawców (z zachowaniem przez TUZ Ubezpieczenia prawa regresu na podstawie art. 828 k.c.),
 - 3) wyrządzone najemcom przez wynajmującego,
 - 4) powstałe podczas prowadzenia prac ładunkowych, przeładunkowych lub wyładunkowych, z zastrzeżeniem wyłączenia odpowiedzialności za szkody przedmiocie prac ładunkowych oraz w związku z prowadzeniem tych prac na statkach powietrznych lub pływających,
 - 5) powstałe w następstwie przeniesienia ognia,
 - 6) powstałe w następstwie awarii instalacji i urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania lub klimatyzacyjnych, w tym szkody spowodowane cofnięciem się cieczy w urządzeniach kanalizacyjnych,
 - 7) wyrządzone przez pojazdy wolnobieżne w zakresie nieobjętym obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, o ile pojazdem wolnobieżnym kierowała osoba do tego uprawniona,
 - 8) powstałe w związku z przebudową lub remontem nieruchomości będącej w posiadaniu Ubezpieczającego, o ile prace te nie naruszają konstrukcji nośnej obiektu oraz konstrukcji lub pokrycia dachu,
 - 9) wynikiłe z użytkowania młotów pneumatycznych, hydraulicznych lub kafarów, z zastrzeżeniem wyłączenia odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek drgań lub wibracji albo osunięcia się ziemi,
 - 10) roszczenia regresowe zgłoszone Ubezpieczającemu z tytułu kar umownych, do zapłacenia których zobowiązane były osoby trzecie, będące następstwem wystąpienia szkody osobowej lub rzeczowej, za którą odpowiedzialność ponosi Ubezpieczający.
8. Ubezpieczenie obejmuje wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem ust. 6 powyżej oraz postanowień klauzul, o ile włączono je do umowy ubezpieczenia: ust. 3 Klauzuli_01 OC za produkt, Klauzuli_25 OC za szkody powstałe na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii albo Klauzuli_26 OC za szkody powstałe na terytorium całego świata z wyłączeniem USA i Kanady, Australii i Nowej Zelandii.
9. Utracone korzyści wynikające ze szkody osobowej lub rzeczowej są objęte ochroną ubezpieczeniową, jeżeli szkoda, której są konsekwencją, jest objęta ochroną ubezpieczeniową na podstawie OWU.

ZAKRES CZASOWY ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 4

1. Umowa ubezpieczenia obejmuje wypadki ubezpieczeniowe, które miały miejsce w okresie ubezpieczenia, o ile roszczenia z ich tytułu zostały zgłoszone przed upływem terminu przedawnienia.
2. Wszystkie szkody, które powstały wskutek tej samej przyczyny, niezależnie od liczby osób poszkodowanych, uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy, a za chwilę jego wystąpienia przyjmuje się chwilę wystąpienia pierwszej szkody (szkoda seryjna). Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z takiej serii pod warunkiem, że pierwsza szkoda z tej serii powstała w okresie ubezpieczenia.
3. W razie wątpliwości co do momentu powstania szkody osobowej, przyjmuje się, że jest to dzień, w którym poszkodowany po raz pierwszy skonsultował się z lekarzem w związku z objawami, które miały związek z tą szkodą.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 5

1. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony poprzez włączenie odpowiedniej klauzuli, z zastrzeżeniem ust. 2 poniżej, TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody:
 - 1) wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczającego oraz osoby, za które ponosi odpowiedzialność; (chyba, że rozszerzono zakres ubezpieczenia o Klauzulę_22: Reprezentantów, wówczas niniejsze wyłączenie ogranicza się do Reprezentantów Ubezpieczającego na zasadach określonych klauzulą),
 - 2) wyrządzone przez produkt wprowadzony do obrotu (Klauzula_01: OC za produkt),
 - 3) powstałe w wyniku zatrucia pokarmowych w związku z prowadzeniem produktu do obrotu (Klauzula_01 - OC za produkt),
 - 4) w postaci czystych strat finansowych poniesionych przez osobę trzecią wskutek wadliwości rzeczy powstałej w wyniku zmieszania lub połączenia wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego z rzeczami osoby trzeciej albo w wyniku przetworzenia lub dalszej obróbki wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego (Klauzula_02: OC z tytułu za czyste straty finansowe poniesione wskutek zmieszania/połączenia lub obróbki/przetworzenia wadliwego produktu),
 - 5) w postaci czystych strat finansowych poniesionych przez osobę trzecią wskutek wadliwości rzeczy wytworzonej lub poddanej obróbce przy użyciu maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, serwisowanych lub naprawionych przez Ubezpieczającego (Klauzula_03: OC za czyste straty finansowe poniesione wskutek wadliwości rzeczy wytworzonej przy użyciu maszyn dostarczonych lub konserwowanych przez Ubezpieczającego),
 - 6) w postaci czystych strat finansowych poniesionych przez osobę trzecią wskutek konieczności usunięcia, demontażu lub odsłonięcia wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego oraz zastąpienia jego poprzez montaż, położenie lub zamocowanie produktu pozbawionego wad (Klauzula_04: OC za czyste straty finansowe poniesione wskutek demontażu wadliwego produktu i montażu produktu bez wad),
 - 7) wyrządzone pracownikom (Klauzula_05: OC za szkody wyrządzone pracownikom),

- 8) w pojazdach samochodowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym stanowiących własność (lub współwłasność) pracowników Ubezpieczającego (Klauzula_05: OC za szkody wyrządzone pracownikom),
 - 9) w rzeczach stanowiących przedmiot obróbki, naprawy lub innych czynności w ramach usług wykonywanych przez Ubezpieczającego (Klauzula_06: OC w rzeczach stanowiących przedmiot obróbki, naprawy lub podobnych czynności),
 - 10) w nieruchomościach, z których Ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub podobnego tytułu prawnego (Klauzula_07: OC najemcy nieruchomości),
 - 11) w rzeczach ruchomych, z których Ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub podobnego tytułu prawnego (Klauzula_08: OC najemcy ruchomości),
 - 12) w rzeczach znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczającego (Klauzula_09: OC za szkody w rzeczach znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą),
 - 13) w pojazdach silnikowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczającego (Klauzula_10: OC za szkody w pojazdach silnikowych znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą),
 - 14) powstałe po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi w użytkowanie odbiorcy (Klauzula_11: OC za szkody powstałe po wykonaniu prac lub usług),
 - 15) powodujące roszczenia pomiędzy podmiotami objętymi tą sama umową ubezpieczenia lub ich podwykonawcami (Klauzula_12: OC wzajemne),
 - 16) wynikiłe z przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia (Klauzula_13: OC za szkody wynikiłe z przeniesienia chorób zakaźnych),
 - 17) wyrządzone w podziemnych instalacjach lub urządzeniach (Klauzula_14: OC za szkody wyrządzone w podziemnych instalacjach lub urządzeniach),
 - 18) powstałe w związku z organizowaniem imprezy niemającej charakteru imprezy masowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Klauzula_15: OC organizatora imprezy niemającej charakteru imprezy masowej),
 - 19) wynikiłe z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych (Klauzula_16: OC za szkody wynikiłe z emisji substancji niebezpiecznych),
 - 20) polegające na wystąpieniu czystych strat finansowych (Klauzula_17: OC za czyste straty finansowe),
 - 21) powstałe wskutek drgań lub wibracji albo osunięcia się ziemi wynikłych wskutek prowadzenia robót budowlanych (Klauzula_18: OC za szkody powstałe wskutek wibracji lub osunięcia się gruntu),
 - 22) w rzeczach gości hotelowych wniesionych do pokoju hotelowego lub pozostawionych w szatni w związku z prowadzeniem działalności hotelarskiej (Klauzula_19: OC za szkody w rzeczach gości hotelowych),
 - 23) powstałe w związku z wykonywaniem czynności związanych z utrzymaniem dróg publicznych, w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Klauzula_20: OC z tytułu utrzymania dróg publicznych),
 - 24) powstałe w dokumentach powierzonych Ubezpieczającemu (Klauzula_21: OC z tytułu uszkodzenia lub utraty dokumentów),
 - 25) spowodowane działaniem wyrobów pirotechnicznych, w tym fajerwerków, przeznaczonych do użytku cywilnego w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Klauzula_23: OC za szkody spowodowane działaniem wyrobów pirotechnicznych),
 - 26) wynikiłe z dostarczenia energii o niewłaściwych parametrach (Klauzula_24: OC za szkody wyrządzone przez dostarczoną energię),
 - 27) powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że rozszerzono zakres ubezpieczenia o Klauzulę_25: OC za szkody powstałe na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii, Klauzulę_26: OC za szkody powstałe na terytorium całego świata z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii, lub Klauzulę_01: OC za produkt w zakresie określonym w ust. 3 klauzuli, z zastrzeżeniem § 3 ust. 6.
2. Rozszerzenie zakresu na podstawie danej klauzuli, których treść wskazana jest w Załączniku nr 1 do OWU, powoduje objęcie ochroną ubezpieczeniową wyłącznie w zakresie określonym w tej klauzuli.
 3. TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada ponadto za szkody:
 - 1) wyrządzone osobom bliskim wobec Ubezpieczającego,
 - 2) spowodowane naruszeniem praw własności intelektualnej, praw autorskich, patentów, znaków towarowych lub nazw, a także zasad uczciwej konkurencji,
 - 3) w wartościach pieniężnych, projektach, prototypach, zbiorach archiwalnych, filatelistycznych, numizmatycznych lub dziełach sztuki,
 - 4) powstałe wskutek:
 - a) osiadania gruntu, osunięcia się ziemi (niniejsze wyłączenie nie dotyczy osunięcia się ziemi wynikającego z prowadzenia robót budowlanych w przypadku włączenia do ochrony Klauzuli_18: OC za szkody powstałe wskutek wibracji lub osunięcia się gruntu – w zakresie określonym tą klauzulą),
 - b) zalania przez wody stojące lub płynące, wyłączenie nie dotyczy cofnięcia się cieczy w systemach kanalizacyjnych,
 - 5) wynikiłe z działania:
 - a) hałasu, drgań i wibracji (niniejsze wyłączenie nie dotyczy drgań i wibracji wynikłych z prowadzenia robót budowlanych w przypadku włączenia do ochrony Klauzuli_18: OC za szkody powstałe wskutek wibracji lub osunięcia się gruntu – w zakresie określonym tą klauzulą), ciepła, wody, zagrzybienia lub innych podobnych czynników), za które odpowiedzialność jest regulowana w prawie geologicznym i górniczym,

- b) środków wybuchowych (niniejsze wyłączenie nie dotyczy szkód wynikłych z działania wyrobów pirotechnicznych w przypadku włączenia do ochrony Klauzuli_23: OC za szkody spowodowane działaniem wyrobów pirotechnicznych – w zakresie określonym tą klauzulą),
 - 6) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania:
 - a) energii jądrowej, skażenia radioaktywnego, promieni laserowych, maserowych oraz pola magnetycznego lub elektromagnetycznego,
 - b) formaldehydu, dioksyn, azbestu lub bifenyli polichlorowanych (PCB),
 - c) tytoniu lub wyrobów tytoniowych oraz substancji lub roztworów wykorzystywanych w elektronicznych inhalatorach nikotyny (tzw. e-papierosy),
 - 7) związane z działaniami wojennymi (niezależnie czy stan wojny został wypowiedziany), zbrojną inwazją, stanem wojennym, rewolucją, przewrotem politycznym, strajkami, lokautami i niepokojami społecznymi, zamieszkami, aktami terroryzmu lub sabotażu,
 - 8) wyrządzone przez Ubezpieczającego lub osoby, za które ponosi on odpowiedzialność, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii o przeciwdziałaniu narkomanii, o ile stan ten miał wpływ na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
 - 9) związane z naruszeniem dóbr osobistych (innych niż objęte zakresem szkody osobowej) lub przepisów prawa dotyczących ochrony danych osobowych,
 - 10) za które Ubezpieczający lub osoba, za którą ponosi on odpowiedzialność, jest odpowiedzialna wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy,
 - 11) w zakresie odpowiedzialności cywilnej będącej przedmiotem ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych,
 - 12) związane z wykonywaniem zawodu (OC zawodowa) lub prowadzeniem działalności:
 - a) lekarza, pielęgniarki lub położnej, architekta, inżyniera budownictwa, adwokata, radcy prawnego, notariusza, komornika sądowego, brokera lub agenta ubezpieczeniowego, zarządcy nieruchomości, pośrednika w obrocie nieruchomościami, rzeczoznawcy majątkowego, działalności polegającej na wykonywaniu samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie lub innych zawodów regulowanych ustawowo,
 - b) leczniczej, w tym w związku z udzielaniem (lub zaniechaniem udzielenia wbrew obowiązującym przepisom prawa) świadczeń zdrowotnych, prowadzeniem (również w roli sponsora lub podmiotu odpowiedzialnego) lub uczestnictwem w badaniach klinicznych albo w eksperymentach medycznych oraz w związku z transportowaniem, przechowywaniem i wydawaniem produktów leczniczych, w tym części składowych produktów leczniczych,
 - c) w zakresie przewozu drogowego, śródlądowego, morskiego lub powietrznego osób lub rzeczy albo spedycji,
 - d) portów lotniczych lub lądowisk albo świadczeniem prac lub usług na rzecz portów lotniczych lub lądowisk, jak również związanych z prowadzeniem prac budowlanych, remontowych, konserwacyjnych na terenie lotnisk (w tym obejmujących drogi lotniskowe oraz wieże kontroli lotów),
 - 13) na obszarach morskich, w tym działalności związanej z eksploatacją obiektów budowlanych na tych obszarach, prowadzeniem prac budowlanych, remontowych, konserwacyjnych na terenie tych obiektów oraz działalności związanej z wydobywaniem kruszyw lub węglowodorów,
 - 14) powstałe w związku z tworzeniem lub wdrażaniem oprogramowania informatycznego albo w związku z przetwarzaniem elektronicznych danych (np. administrowaniem bazami danych, świadczeniem usług dostępu do Internetu), wyrządzone przez wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę komputera, jego programów i sieci, w tym korzystanie z Internetu lub powstałe w wyniku uszkodzenia, zniszczenia, utraty danych lub oprogramowania,
 - 15) wynikłe z przeprowadzenia imprezy masowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych,
 - 16) regulowane przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie lub szkód lub roszczeń wynikających z przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
 - 17) będące następstwem prowadzenia prac wyburzeniowych lub rozbiórkowych powstałych w okręgu o promieniu nieprzekraczającym wysokości budowli będącej przedmiotem prowadzonych prac wyburzeniowych lub rozbiórkowych, z zastrzeżeniem, że z ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są jakiekolwiek szkody wyrządzone w związku z użyciem materiałów wybuchowych.
4. Ponadto ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody:
- 1) w produkcie wprowadzonym do obrotu lub w przedmiocie wykonanej pracy lub usługi wywołanych jej wadą; ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również roszczeń związanych z kosztami poszukiwania lub usunięcia wad produktu lub wykonanej pracy lub usługi, jak również roszczeń związanych ze stratami finansowymi będącymi wynikiem tych wad,
 - 2) wynikające z rękojmi, gwarancji lub z przepisów o sprzedaży konsumenckiej oraz szkody, które mogłyby być zaspokojone na podstawie tych przepisów,
 - 3) których przyczyną była jawna wada rzeczy lub wykonanej pracy albo usługi, w związku z którą została obniżona jej cena,
 - 4) powstałe w związku z wytwarzaniem, produkowaniem, konserwacją albo posiadaniem lub użytkowaniem:

- a) maszyn, urządzeń (lub części do nich) lub konstrukcji stalowych mających zastosowanie w górnictwie, działalności wydobywczej oraz obiektach budowlanych zlokalizowanych na obszarach morskich,
- b) statków powietrznych, pływających lub kosmicznych lub pojazdów samochodowych lub szynowych (lub części do nich),
- 5) wyniki z wprowadzającej w błąd reklamy, wadliwej lub niedostatecznej treści lub oznaczeń etykiet, jak również ich braku albo innych instrukcji użytkowania, stosowania lub składowania produktu,
- 6) wyrządzone przez produkt:
 - a) zmodyfikowany genetycznie lub w wyniku którego nastąpiło uszkodzenie lub zmiana kodu genetycznego,
 - b) zawierający krew, osocze lub substancje krwiopochodne,
 - c) leczniczy lub wyrób medyczny (lub części do niego) oraz silikon wykorzystywany do celów medycznych,
- 7) wyrządzone przez produkt wprowadzony do obrotu:
 - a) z naruszeniem przepisów prawa, a zwłaszcza: szczegółowych wymagań dotyczących bezpieczeństwa produktów, norm zharmonizowanych w rozumieniu przepisów o systemie oceny zgodności, przepisów Norm Polskich, przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktu z zakresu kontroli technicznej, sanitarnej lub ochrony środowiska,
 - b) bez ważnego atestu, certyfikatu, aprobaty technicznej, dopuszczającego produkt do obrotu, o ile jest to wymagane przez przepisy obowiązujące w danym kraju.
- 8) powstałe wskutek użycia produktu, dla którego ustalony okres użytkowania już upłynął, albo szkody powstałe w wyniku nieprawidłowego korzystania lub obchodzenia się z produktem.
5. TUZ Ubezpieczenia ponadto nie obejmuje ochroną roszczeń o wykonanie umów, o należyte wykonanie umów, roszczeń z tytułu zastępczego wykonania umów, roszczeń o zwrot świadczeń oraz roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umów, kar pieniężnych, w tym umownych nałożonych na Ubezpieczającego, grzywien, nawiązek administracyjnych lub sądowych, odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy, podatków lub opłat manipulacyjnych i odsetek, świadczeń pieniężnych zasądzanych w postępowaniu karnym, odszkodowań o charakterze karnym (odszkodowania retorsyjne) oraz jakichkolwiek innych zobowiązań o charakterze publicznoprawnym.
6. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje strat, szkód, roszczeń, grzywien, kar lub jakichkolwiek innych kosztów bezpośrednio lub pośrednio wynikających z lub związanych z (w tym obawą lub zagrożeniem rzeczywistym lub rzekomym), wystąpieniem zakażenia lub choroby zakaźnej, lub biologicznego czynnika chorobotwórczego wywołującego te zakażenia i choroby, dla których z powodu ich występowania, ogłoszono stan zagrożenia epidemiologicznego lub stan epidemii, albo pandemią ogłoszoną przez Światową Organizację Zdrowia.
7. Zakresem ubezpieczenia nie są objęte koszty poniesione przez Ubezpieczającego lub osoby trzecie na wycofanie produktu z rynku.
8. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek wyłączenia odpowiedzialności określone w niniejszym paragrafie stosuje się odpowiednio do Ubezpiezonego.

FRANSZYZA REDUKCYJNA

§ 6

1. W umowie ubezpieczenia ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 500 zł, chyba że ustalono inaczej, z wyjątkiem franszyz redukcyjnych ustalonych w klauzulach wskazanych w Załączniku Nr 1 do OWU.
2. W przypadku szkód, do których mogą mieć zastosowanie co najmniej dwie różne franszyzy redukcyjne, przy ustalaniu odszkodowania zastosowanie ma franszyza redukcyjna ustalona w wyższej wysokości.

SUMA GWARANCYJNA I SUBLIMITY

§ 7

1. Suma gwarancyjna określone w dokumencie ubezpieczenia, stanowią górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia.
2. W granicach sumy gwarancyjnej, o której mowa w ust. 1, mogą zostać wyodrębnione limity.
3. Sumę gwarancyjną/limity ustala się na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia.
4. Suma gwarancyjna ulega pomniejszeniu o wartość wypłaconego odszkodowania, a w przypadku wypłaty odszkodowania, dla którego ustalony został limit wypłaty odszkodowania powoduje również pomniejszenie tego limitu.
5. Suma gwarancyjna lub limity mogą na warunkach umowy ubezpieczenia lub za zgodą TUZ Ubezpieczenia zostać uzupełnione lub podwyższone po opłaceniu dodatkowej składki.
6. Podwyższona suma ubezpieczenia lub limit stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki lub od daty wskazanej w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem § 9 ust. 4.
7. W przypadku gdy szkoda objęta jest więcej niż jednym zakresem ubezpieczenia, dla którego ustalone zostały sublimity, przy ustalaniu odszkodowania zastosowanie ma najniższy z ustalonych sublimitów.

UMOWA UBEZPIECZENIA

§ 8

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy, chyba że strony umówią się inaczej. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na podstawie wniosku złożonego przez Ubezpieczającego u przedstawiciela TUZ Ubezpieczenia lub poprzez przyjęcie przez Ubezpieczającego warunków oferty zaproponowanej przez TUZ Ubezpieczenia.
2. Wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia powinien zawierać, co najmniej, następujące informacje:

- 1) dane Ubezpieczającego oraz Ubezpieczonego: nazwę, adres, REGON/NIP,
 - 2) rodzaj wykonywanej działalności,
 - 3) okres ubezpieczenia,
 - 4) przedmiot i zakres ubezpieczenia,
 - 5) wysokość sumy gwarancyjnej,
 - 6) liczbę, przyczynę i wysokość szkód w okresie co najmniej ostatnich 3 lat,
 - 7) przychód netto uzyskany z działalności za ostatni rok oraz przewidywany w okresie ubezpieczenia,
Przez przychód netto rozumie się kwotę, którą w danym okresie rozliczeniowym uzyskał Ubezpieczony ze sprzedaży usług, towarów i dóbr netto.
3. TUZ Ubezpieczenia może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji związanych z oceną ryzyka ubezpieczeniowego.
 4. TUZ Ubezpieczenia potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia.

OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 9

1. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia i nie wcześniej niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty.
2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty przypadający po dniu, w którym rozpoczyna się oznaczony w umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia oznaczonego w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, TUZ Ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W przypadku braku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.
4. W razie opłacania składki w ratach, niezapłacenie we wskazanym w dokumencie ubezpieczenia terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia, jeżeli po upływie terminu TUZ Ubezpieczenia wezwało Ubezpieczającego do zapłaty raty składki z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia kończy się:
 - 1) z upływem ostatniego dnia okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia,
 - 2) z dniem wypowiedzenia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym lub z upływem okresu, za który przypadała niezapłacona składka, zgodnie z § 9 ust. 3,
 - 3) z upływem 7 dni od daty otrzymania wezwania do zapłaty zaległej, kolejnej raty składki, w przypadku braku jej wpłaty, zgodnie z § 9 ust. 4,
 - 4) z dniem zaprzestania prowadzenia przez Ubezpieczającego działalności gospodarczej,
 - 5) z dniem odstąpienia przez Ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia zgodnie § 10 lub z dniem wypowiedzenia umowy ubezpieczenia zgodnie z § 11.

ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 10

Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku, gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim TUZ Ubezpieczenia udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

WYPOWIEDZENIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 11

1. Każda ze stron umowy ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w terminie 14 dni od otrzymania od drugiej strony żądania zmiany wysokości składki na skutek ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania szkody.
2. TUZ Ubezpieczenia ma prawo wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadkach wskazanych w Kodeksie cywilnym, a także w przypadku zaistnienia ważnych powodów określonych w OWU lub w umowie ubezpieczenia.
3. Za ważny powód, o którym mowa w ust. 2 uznaje się zatajenie lub podanie przez Ubezpieczającego nieprawdziwych informacji, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywało przed zawarciem umowy, a które miały wpływ na ocenę ryzyka ubezpieczeniowego lub wysokość należnej składki.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA**§ 12**

1. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia po dokonaniu oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
2. Składka uzależniona jest od:
 - 1) rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej,
 - 2) przedmiotu ubezpieczenia,
 - 3) zakresu ochrony ubezpieczeniowej,
 - 4) wysokości sumy gwarancyjnej/sublimitów,
 - 5) okresu ubezpieczenia,
 - 6) przebiegu ubezpieczenia w okresie co najmniej ostatnich 3 lat,
 - 7) zawarcia umowy na warunkach odmiennych od postanowień OWU,
 - 8) indywidualnej oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
3. Wysokość i termin zapłaty składki lub rat składki określa się w dokumencie ubezpieczenia.
4. Opłata składki lub jej pierwszej raty następuje przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, chyba że w dokumencie ubezpieczenia określono inny sposób bądź termin opłacenia składki lub jej pierwszej raty.
5. Jeżeli zapłata składki lub raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego, za dzień zapłaty składki uważa się dzień zlecenia zapłaty w banku na właściwy rachunek TUZ Ubezpieczenia – pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego były zgromadzone wystarczające środki finansowe, w odmiennym przypadku za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku TUZ Ubezpieczenia odpowiednią kwotą.
6. Za zapłatę składki lub raty składki nie uważa się zapłaty kwoty niższej od wynikającej z umowy ubezpieczenia.
7. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia.
8. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO**§ 13**

1. Ubezpieczający ma prawo żądać od TUZ Ubezpieczenia:
 - 1) udostępnienia informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania,
 - 2) pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.
2. W przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek Ubezpieczający powinien umożliwić Ubezpieczonemu zapoznanie się z informacjami wynikającymi z umowy ubezpieczenia dotyczącymi przesłanek wypłaty odszkodowania i innych świadczeń oraz ograniczeń i wyłączeń odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia uprawniających do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia.
3. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości TUZ Ubezpieczenia wszystkie znane sobie okoliczności, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał w formularzu ubezpieczenia albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
4. Ubezpieczający w czasie trwania umowy ubezpieczenia obowiązany jest niezwłocznie zgłaszać TUZ Ubezpieczenia wszelkie zmiany okoliczności, które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał w formularzu ubezpieczenia albo innych pismach przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
5. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 3 i 4 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
6. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 3 i 4 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 3 lub 4 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WYPADKU UBEZPIECZENIOWEGO**§ 14**

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
3. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-2 stosuje się również do Ubezpiezonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 15

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego mogącego powodować odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia, Ubezpieczający obowiązany jest do:
 - 1) powiadomienia TUZ Ubezpieczenia, niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu przez osobę trzecią (poszkodowanego) przeciwko Ubezpieczającemu z roszczeniem o odszkodowanie w związku z zajściem wypadku ubezpieczeniowego,
 - 2) podjęcia współpracy z TUZ Ubezpieczenia w celu wyjaśnienia okoliczności powstania szkody, jej wysokości oraz zasadności roszczenia,
 - 3) zabezpieczenia możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za zajście wypadku ubezpieczeniowego; jeżeli za zajście wypadku ubezpieczeniowego odpowiedzialne są osoby trzecie, obowiązkiem Ubezpieczającego jest podanie TUZ Ubezpieczenia wszelkich znanych informacji dotyczących tych osób.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku określonego w ust. 1 pkt 1, TUZ Ubezpieczenia może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło TUZ Ubezpieczenia ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
3. Skutki braku powiadomienia TUZ Ubezpieczenia o wystąpieniu przez osobę trzecią (poszkodowanego) przeciwko Ubezpieczającemu z roszczeniem o odszkodowanie w związku z zajściem wypadku ubezpieczeniowego nie następują, jeżeli TUZ Ubezpieczenia w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, powiadomienie o wystąpieniu przez osobę trzecią (poszkodowanego) przeciwko Ubezpieczającemu z roszczeniem o odszkodowanie w związku z zajściem wypadku ubezpieczeniowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy. W tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia.
5. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa któregośkolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a ich niedopełnienie pozostaje w jakimkolwiek związku z powstałą szkodą, TUZ Ubezpieczenia może odmówić przyznania odszkodowania w całości lub w części za szkodę powstałą z tego tytułu, o ile niedopełnienie tego obowiązku uniemożliwiło ustalenie okoliczności szkody lub jej rozmiaru.
6. Jeżeli wypadek ubezpieczeniowy objęty jest zakresem ubezpieczenia również na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z innym zakładem ubezpieczeń, Ubezpieczający obowiązany jest do natychmiastowego pisemnego poinformowania tego zakładu ubezpieczeń o powstaniu szkody i uzyskania potwierdzenia odebrania informacji przez inny zakład ubezpieczeń oraz do zawiadomienia TUZ Ubezpieczenia o przekazaniu takiej informacji innemu zakładowi ubezpieczeń (dostarczenie kopii pisma).
7. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym wystąpiono na drogę sądową, Ubezpieczający zobowiązany jest powiadomić o tym TUZ Ubezpieczenia niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania pisma procesowego wszczynającego postępowanie sądowe.
8. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym wszczęte zostało postępowanie karne Ubezpieczający zobowiązany jest niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od uzyskaniu o tym wiadomości, powiadomić o tym TUZ Ubezpieczenia.
9. Ubezpieczający zobowiązany jest doręczyć TUZ Ubezpieczenia orzeczenie sądu wraz z uzasadnieniem w terminie umożliwiającym mu zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnego dalszego postępowania.
10. W razie umorzenia postępowania Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć do TUZ Ubezpieczenia postanowienie o umorzeniu postępowania wszczętego w sprawie dotyczącej powstałej szkody.
11. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-10 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

PRAWA I OBOWIĄZKI TUZ UBEZPIECZENIA**§ 16**

1. TUZ Ubezpieczenia przysługuje prawo monitorowania ryzyka dla celów ubezpieczeniowych.
2. TUZ Ubezpieczenia może powołać na swój koszt ekspertów, specjalistów w celu określenia przyczyny szkody lub ustalenia rozmiaru szkody bądź weryfikacji przedłożonych faktur, rachunków, kalkulacji, kosztorysów i dokumentów związanych z powstałą szkodą oraz zasięgnięcia opinii specjalistów w celu określenia przyczyny powstania szkody, rozmiaru szkody i wysokości należnego odszkodowania.
3. Po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem, na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
4. TUZ Ubezpieczenia udostępnia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia

udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.

5. Informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 4, TUZ Ubezpieczenia udostępnia na żądanie, w postaci elektronicznej.
6. Sposób:
 - 1) udostępniania informacji i dokumentów, o których mowa w ust. 4,
 - 2) zapewniania możliwości pisemnego potwierdzania udostępnianych zgodnie z ust. 4 informacji,
 - 3) zapewniania możliwości sporządzania kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem zgodnie z ust. 4,– nie może wiązać się z nadmiernymi utrudnieniami dla osób, o których mowa w ust. 4.
7. Koszty sporządzenia kserokopii oraz udostępniania informacji i dokumentów w postaci elektronicznej, ponoszone przez osoby, o których mowa w ust. 4 nie mogą odbiegać od przyjętych w obrocie zwykłych kosztów wykonywania tego rodzaju usług.
8. TUZ Ubezpieczenia przechowuje informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 4, do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 17

1. TUZ Ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 10 niniejszego paragrafu, wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia Uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń dokonanych w postępowaniu dotyczącym określenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń, wysokości odszkodowania, zawartej z Uprawnionym ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. TUZ Ubezpieczenia pokrywa także w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego:
 - 1) uzasadnione okolicznościami danego zdarzenia niezbędne koszty mające na celu zapobieżenie zwiększaniu się szkody,
 - 2) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców lub ekspertów powołanych w uzgodnieniu z TUZ Ubezpieczenia w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody,
 - 3) niezbędne koszty ochrony prawnej w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi osoby trzeciej lub uprawnionego w sporze cywilnym prowadzonym za zgodą lub na polecenie TUZ Ubezpieczenia. Ubezpieczeniem objęte są następujące koszty ochrony prawnej:
 - a) koszty sądowe w sprawach cywilnych – w wysokości określonej zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,
 - b) koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu cywilnym - koszty wynagrodzenia adwokatów lub radców prawnych ustalane według stawek minimalnych określonych w przepisach regulujących wysokość opłat za czynności adwokata lub radcy prawnego przed organami wymiaru sprawiedliwości,
 - 4) koszty, o których mowa w pkt 1 niniejszego ustępu pokrywane są w granicach sumy gwarancyjnej,
 - 5) koszty, o których mowa w pkt 2 i 3 niniejszego ustępu pokrywane są ponad sumę gwarancyjną do wysokości 20% tej sumy, nie więcej jednak niż 300 000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.
3. Odszkodowanie wypłacane jest w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
4. Jeżeli wyjaśnienie okoliczności potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczeniowej TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania w terminie określonym w ust. 3 okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, jednakże bezsporną część odszkodowania TUZ Ubezpieczenia wypłaca w terminie określonym w ust. 3.
5. Jeżeli w terminach określonych w ust. 3-4, TUZ Ubezpieczenia nie wypłaci odszkodowania lub świadczenia, zawiadamia na piśmie:
 - 1) osobę zgłaszającą roszczenie oraz
 - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie,– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część świadczenia.
6. Jeżeli odszkodowanie lub świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym na piśmie:
 - 1) osobę występującą z roszczeniem oraz
 - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie,– wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniające całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia. Informacja ta zawiera pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
7. Jeżeli Ubezpieczający lub uprawniony z umowy ubezpieczenia nie zgadza się z odmową zaspokojenia roszczeń lub ustaloną wysokością odszkodowania, może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez TUZ Ubezpieczenia.
8. Ubezpieczającemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń przed właściwym sądem na drodze sądowej na zasadach określonych w § 20 OWU, niezależnie od prawa żądania ponownego rozpatrzenia sprawy przez TUZ Ubezpieczenia.
9. Kwotę należnego odszkodowania pomniejsza się o franszyzę redukcyjną.
10. TUZ Ubezpieczenia zastrzega sobie prawo odmowy wypłaty odszkodowania lub innego świadczenia należnego uprawnionemu z umowy ubezpieczenia na podstawie OWU, w sytuacji gdy uprawniony z umowy ubezpieczenia został objęty restrykcjami, embargami lub sankcjami wprowadzonymi w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa, a wypłata odszkodowania lub

innego świadczenia mogłaby narazić TUZ Ubezpieczenia na konsekwencje prawne wynikające z restrykcji, embarg lub sankcji, o których mowa powyżej.

ROSZCZENIA REGRESOWE

§ 18

1. Z dniem wypłaty odszkodowania przechodzą z mocy prawa na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia pokryło tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia roszczeń przed TUZ Ubezpieczenia.
2. Z dniem zapłaty kosztów ochrony prawnej, przechodzą na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego wobec strony przeciwnej procesu dotyczące zwrotu kosztów sądowych lub innych kosztów, do wysokości kwot zapłaconych kosztów przez TUZ Ubezpieczenia.
3. Jeżeli koszty ochrony prawnej zapłacone przez TUZ Ubezpieczenia zostaną następnie zwrócone Ubezpieczającemu przez sąd lub drugą stronę sporu, to Ubezpieczający jest zobowiązany do przekazania ich TUZ Ubezpieczenia do wysokości kwoty zapłaconych kosztów.
4. Nie przechodzą na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego przeciwko:
 - 1) osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie,
 - 2) pracownikom Ubezpieczającego, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
5. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek postanowienia ust. 1 – 4 stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

REKLAMACJE I SKARGI

§ 19

1. Reklamacja albo Skarga może być złożona w każdej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta.
2. Reklamacja albo Skarga może być złożona:
 - 1) na piśmie:
 - a) w postaci papierowej:
 - i. osobiście w siedzibie TUZ Ubezpieczenia lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
 - ii. przesyłką pocztową wysłaną na adres siedziby TUZ Ubezpieczenia lub innej jednostki TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
 - b) w postaci elektronicznej:
 - i. z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej, w szczególności wysłana na adres: reklamacje@tuz.pl lub wysłana poprzez formularz umieszczony na stronie internetowej www.tuz.pl;
 - ii. albo wysłana na adres TUZ Ubezpieczenia do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy,
 - 2) ustnie:
 - a) telefonicznie na numer: (+48) 22 327 60 60,
 - b) osobiście do protokołu podczas wizyty Klienta w siedzibie TUZ Ubezpieczenia lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta;
3. W celu sprawnego przeprowadzenia procesu rozpatrywania Reklamacji albo Skargi, Reklamacja albo Skarga powinna zawierać w szczególności:
 - 1) imię i nazwisko (nazwa) Klienta,
 - 2) adres zamieszkania (siedziby) Klienta lub adres do korespondencji oraz numer telefonu kontaktowego,
 - 3) numer polisy lub numer szkody lub numer sprawy, jeżeli taki został nadany.
4. Na żądanie Klienta TUZ Ubezpieczenia potwierdza fakt otrzymania Reklamacji albo Skargi w sposób uzgodniony z Klientem.
5. Odpowiedź na Reklamację albo Skargę, powinna być udzielona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania Reklamacji albo Skargi. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie Reklamacji albo Skargi i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, TUZ Ubezpieczenia powinno przekazać Klientowi, który wystąpił z Reklamacją albo skargą, informację, w której:
 - a) wyjaśni przyczynę opóźnienia,
 - b) wskaże okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy,
 - c) określi przewidywany termin rozpatrzenia Reklamacji albo Skargi i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania Reklamacji albo Skargi.
7. TUZ Ubezpieczenia rozpatruje Reklamację albo Skargę i udziela Klientowi odpowiedzi na piśmie:

- 1) w postaci elektronicznej – w przypadku, gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta na piśmie w postaci elektronicznej, chyba że Klient wniósł o udzielenie odpowiedzi na piśmie w postaci papierowej;
 - 2) w postaci papierowej – w przypadku, gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta na piśmie w postaci papierowej, chyba że Klient wniósł o udzielenie odpowiedzi na piśmie w postaci elektronicznej;
 - 3) w postaci papierowej albo elektronicznej, zgodnie z wnioskiem Klienta – w przypadku, gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta ustnie.
8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 1, odpowiedź jest udzielana:
- 1) z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej, za pomocą którego Klient złożył Reklamację albo Skargę, albo innego wskazanego przez Klienta środka komunikacji elektronicznej – w przypadku, gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej;
 - 2) na adres Klienta do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy – w przypadku, gdy Reklamacja albo Skarga została wysłana przez Klienta na adres do doręczeń elektronicznych.
9. TUZ Ubezpieczenia podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH

§ 20

1. Administratorem danych osobowych zgodnie z art. 4 pkt. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), dalej: RODO, w związku zawarciem i wykonaniem umowy ubezpieczenia jest TUZ Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Spółka Akcyjna (dawniej: TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych) z siedzibą w Warszawie, ul. Wołoska 22A, 02-675 Warszawa.
2. Osoba, której dane dotyczą, może skontaktować się z Administratorem pisemnie – pocztą tradycyjną na adres siedziby lub pocztą elektroniczną na adres: centrala@tuz.pl.
3. Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych, z którym można skontaktować się pisemnie – pocztą tradycyjną na adres siedziby lub pocztą elektroniczną na adres: iod@tuz.pl.
4. Dane osobowe są przetwarzane w następujących celach:
 - 1) Oceny ryzyka ubezpieczeniowego, wyliczenie składki, zawarcie i wykonanie umowy ubezpieczenia – na podstawie:
 - a) art. 6 ust. 1 lit. b RODO – przetwarzanie jest niezbędne do zawarcia i wykonania umowy ubezpieczenia;
 - b) art. 6 ust. 1 lit. c RODO – w zakresie obowiązków wynikających z przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.W powyższych celach, w tym w celu ustalenia wysokości składki, stosowane jest profilowanie. Decyzje podejmowane są na podstawie danych zebranych w procesie zawierania umowy ubezpieczenia lub objęcia ochroną ubezpieczeniową. W przypadku zawarcia umowy na odległość decyzje te mogą być podejmowane w sposób zautomatyzowany (bez udziału człowieka). Decyzje mogą opierać się na automatycznej ocenie ryzyka ubezpieczeniowego. W przypadku przedłużenia umowy na kolejny okres decyzje będą podejmowane automatycznie (bez udziału człowieka), na podstawie danych zgromadzonych podczas zawarcia i wykonywania pierwotnej umowy.
 - 2) Zapobiegania i wykrywania przestępczości – na podstawie:
 - a) art. 6 ust. 1 lit. c RODO – realizacja obowiązków prawnych wynikających z przepisów ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
 - b) art. 6 ust. 1 lit. f RODO – prawnie uzasadniony interes Administratora polegający na przeciwdziałaniu nadużyciom i ochronie przed wyłudzeniami.
 - 3) Reasekuracji ryzyka – na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f RODO – prawnie uzasadnionego interesu Administratora polegający na ograniczeniu ryzyka ubezpieczeniowego poprzez przekazanie części ryzyka reasekuratorom.
 - 4) Windykacji, dochodzenia roszczeń oraz obrony praw TUZ Ubezpieczenia w postępowaniach przed sądami i organami państwowymi – na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f RODO – prawnie uzasadniony interes Administratora polegający na ustaleniu, dochodzeniu lub obronie roszczeń oraz art. 9 ust. 2 lit. f RODO – w przypadku przetwarzania szczególnych kategorii danych, jeżeli jest to niezbędne do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń.
 - 5) Marketingu własnych produktów i usług, w tym profilowanie w celu określenia preferencji lub potrzeb w zakresie produktów ubezpieczeniowych oraz przedstawienia odpowiedniej oferty – na podstawie:
 - a) art. 6 ust. 1 lit. f RODO – prawnie uzasadniony interes Administratora polegający na promocji własnych produktów i usług (marketing bezpośredni);
 - b) art. 6 ust. 1 lit. a RODO – zgoda osoby, której dane dotyczą, w zakresie, w jakim jest ona wymagana przepisami prawa (np. w przypadku marketingu realizowanego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej lub urządzeń telekomunikacyjnych).
 - 6) Dochodzenie roszczeń regresowych (w przypadku wypłaty odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez osobę trzecią) – na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego.

- 7) Likwidacji szkody (jeżeli zostanie zgłoszona), w tym obsługa zgłoszenia, wydanie decyzji oraz wypłata odszkodowania lub innego świadczenia – na podstawie:
- a) art. 6 ust. 1 lit. b RODO – wykonanie umowy ubezpieczenia;
 - b) art. 6 ust. 1 lit. c RODO – realizacja obowiązków wynikających z przepisów prawa (w szczególności ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej);
 - c) art. 9 ust. 2 lit. f RODO – w przypadku przetwarzania danych szczególnych kategorii, jeżeli jest to niezbędne do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń.
- 8) Ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, celów rachunkowych i sprawozdawczych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO – realizacja obowiązków prawnych wynikających w szczególności z przepisów ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz przepisów o rachunkowości.
- 9) Archiwizacji oraz wewnętrznych celów administracyjnych i kontrolnych na podstawie: art. 6 ust. 1 lit. f RODO – prawnie uzasadniony interes Administratora polegający na zapewnieniu rozliczalności, kontroli prawidłowości prowadzonych postępowań oraz zabezpieczeniu dowodów na potrzeby ewentualnych postępowań.
5. Dane osobowe zostały pozyskane:
- a) w przypadku Ubezpieczającego – bezpośrednio od osoby, której dane dotyczą,
 - b) w przypadku Ubezpieczonego – od Ubezpieczającego, w związku z zawarciem umowy ubezpieczenia.
6. Dane osobowe mogą być przekazywane:
- 1) podmiotom uprawnionym na podstawie przepisów prawa, w szczególności organom nadzoru i kontroli;
 - 2) innym zakładom ubezpieczeń, reasekuratorom lub Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu – w zakresie niezbędnym do realizacji obowiązków ustawowych lub rozpatrzenia reklamacji;
 - 3) podmiotom przetwarzającym dane osobowe na zlecenie TUZ Ubezpieczenia, w szczególności dostawcom usług IT, podmiotom zajmującym się likwidacją szkód, windykacją należności, kancelariom prawnym, rzeczoznawcom majątkowym, podmiotom wykonującym usługi naprawcze oraz agentom ubezpieczeniowym. Podmioty te przetwarzają dane na podstawie umów zawartych z TUZ Ubezpieczenia i wyłącznie zgodnie z poleceniami Administratora.
7. TUZ Ubezpieczenia może przekazać dane osobowe do odbiorców znajdujących się poza Europejskim Obszarem Gospodarczym, jeżeli będzie to niezbędne do wykonania umowy ubezpieczenia, ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń lub realizacji zleconych usług IT. Administrator zapewni odpowiednie zabezpieczenia tych danych. Informacje o sposobach uzyskania kopii zabezpieczeń lub miejscu ich udostępnienia można uzyskać, kontaktując się z Administratorem lub Inspektorem Ochrony Danych.
8. Osobom, których dane są przetwarzane, przysługują następujące prawa:
- 1) prawo dostępu do danych;
 - 2) prawo do sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania danych;
 - 3) prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych;
 - 4) prawo do przenoszenia danych;
 - 5) prawo do wycofania zgody (bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania przed jej wycofaniem);
 - 6) w przypadku decyzji podejmowanych w sposób zautomatyzowany – prawo do uzyskania wyjaśnień, zakwestionowania decyzji oraz żądania interwencji człowieka i ponownej analizy danych.
- W celu realizacji powyższych praw należy skontaktować się z Administratorem lub Inspektorem Ochrony Danych.
9. Osobie, której dane dotyczą, przysługuje również prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
10. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia dane osobowe będą przechowywane do momentu przedawnienia roszczeń z tytułu tej umowy lub do wygaśnięcia obowiązku ich przechowywania wynikającego z przepisów prawa. W przypadku wyrażenia zgody (np. na cele marketingowe) dane będą przetwarzane do momentu jej wycofania. Dane przetwarzane w celach analitycznych i statystycznych będą przechowywane przez okres 12 lat od dnia rozwiązania umowy ubezpieczenia.
11. Podanie danych osobowych jest niezbędne do oceny ryzyka ubezpieczeniowego, zawarcia i wykonywania umowy ubezpieczenia. Niepodanie danych uniemożliwi zawarcie umowy lub objęcie ochroną ubezpieczeniową. Podanie danych w innych celach (np. marketingowych) jest dobrowolne.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 21

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane na piśmie lub w inny uzgodniony przez strony umowy sposób.
2. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
3. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

4. Prawem właściwym dla umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie OWU jest prawo polskie.
5. Spór między klientem, a TUZ Ubezpieczenia może być zakończony w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a TUZ Ubezpieczenia, prowadzonego przez Rzecznika Finansowego: adres strony internetowej Rzecznika Finansowego: www.rf.gov.pl.
6. Przez klienta, o którym mowa w ust. 5 niniejszego paragrafu rozumie się osobę fizyczną będącą Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, uposażonym lub uprawnionym z umowy ubezpieczenia.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest poinformować TUZ Ubezpieczenia o zmianie adresu bądź siedziby w jednej z form wskazanych w ust. 1 niniejszego paragrafu.

§ 22

OWU zostały zatwierdzone uchwałą Zarządu TUZ Ubezpieczenia Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji Spółki Akcyjnej nr U/121/2026 z dnia 22 lipca 2026 r. mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 22 lipca 2026 r.

ZAŁĄCZNIK_1 – KLAUZULE DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ:

NR KLAUZULI	NAZWA KLAUZULI	WYSOKOŚĆ FRANSZYZY REDUKCYJNEJ
01	OC ZA PRODUKT	500 zł

02	OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK ZMIESZANIA/POŁĄCZENIA LUB OBRÓBK/PRZETWORZENIA WADLIWEGO PRODUKTU	10% odszkodowania, nie mniej niż 2 000 zł
03	OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK WADLIWOŚCI RZECZY WYTWORZONEJ PRZY UŻYCIU MASZYN DOSTARCZONYCH LUB KONSERWOWANYCH PRZEZ UBEZPIECZAJĄCEGO	10% odszkodowania, nie mniej niż 2 000 zł
04	OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK DEMONTAŻU WADLIWEGO PRODUKTU I MONTAŻU PRODUKTU BEZ WAD	10% odszkodowania, nie mniej niż 2 000 zł
05	OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRACOWNIKOM	500 zł
06	OC W RZECZACH STANOWIĄCYCH PRZEDMIOT OBRÓBK, NAPRAWY LUB PODOBNYCH CZYNNOŚCI	500 zł
07	OC NAJEMCY NIERUCHOMOŚCI	500 zł
08	OC NAJEMCY RZECZY RUCHOMYCH	500 zł
09	OC ZA SZKODY W RZECZACH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W PIECZY, POD DOZOREM LUB KONTROLĄ	500 zł
10	OC ZA SZKODY W POJAZDACH SILNIKOWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W PIECZY, POD DOZOREM LUB KONTROLĄ	500 zł
11	OC ZA SZKODY POWSTAŁE PO WYKONANIU PRAC LUB USŁUG	500 zł
12	OC WZAJEMNE	500 zł
13	OC ZA SZKODY WYNIŁE Z PRZENIESIENIA CHOROÓB ZAKAŻNYCH	500 zł
14	OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE W PODZIEMNYCH INSTALACJACH LUB URZĄDZENIACH	500 zł
15	OC ORGANIZATORA IMPREZY NIEMAJĄCEJ CHARAKTERU IMPREZY MASOWEJ	500 zł
16	OC ZA SZKODY WYNIŁE Z EMISJI SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH	10% odszkodowania, nie mniej niż 2000 zł
17	OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE	10% odszkodowania, nie mniej niż 1000 zł
18	OC ZA SZKODY POWSTAŁE WSKUTEK POWSTAŁE WSKUTEK WIBRACJI LUB OSUNIĘCIA SIĘ GRUNTU	10% odszkodowania 1000 zł
19	OC ZA SZKODY W RZECZACH GOŚCI HOTELOWYCH	500 zł
20	OC Z TYTUŁU UTRZYMANIA DRÓG PUBLICZNYCH	500 zł
21	OC Z TYTUŁU USZKODZENIA LUB UTRATY DOKUMENTÓW	500 zł
22	REPREZENTANTÓW	5% odszkodowania, nie mniej niż 500 zł, z zastrzeżeniem postanowienia § 6 ust. 2 OWU
23	OC ZA SZKODY SPOWODOWANE DZIAŁANIEM WYROBÓW PIROTECHNICZNYCH	500 zł
24	OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ DOSTARCZONĄ ENERGIĘ	500 zł
25	OC ZA SZKODY POWSTAŁE NA TERYTORIUM PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ, WIELKIEJ BRYTANII, SZWAJCARII, NORWEGII, ISLANDII	szkody powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – 5000 zł (nie dot. szkód osobowych)
26	OC ZA SZKODY POWSTAŁE NA TERYTORIUM CAŁEGO ŚWIATA Z WYŁĄCZENIEM USA, KANADY, AUSTRALII I NOWEJ ZELANDII	szkody powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – 5000 zł (nie dot. szkód osobowych)
27	PODRÓŻE SŁUŻBOWE	500 zł, za wyjątkiem szkód powstałych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - 5000 zł (nie dot. szkód osobowych)

KLAUZULA_01
OC ZA PRODUKT

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej

wskutek wadliwości produktu wprowadzonego przez Ubezpieczającego do obrotu w zakresie działalności zgłoszonej do ubezpieczenia.

2. Zakres ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli obejmuje również szkody osobowe będące wynikiem zatrucia pokarmowego.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jak i pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii wyrządzone osobom trzecim będącym konsumentami przez produkty nabyte przez nich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje ponadto szkód wyrządzonych przez produkt w trakcie procesu jego produkcji i testowania oraz przez produkty, których wytworzenie nie zostało ukończone.
5. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 2 i 3 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 - 3, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_02

OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK ZMIESZANIA/POŁĄCZENIA LUB OBRÓBK/PRZETWORZENIA WADLIWEGO PRODUKTU

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za czyste straty finansowe poniesione przez osobę trzecią wskutek wadliwości rzeczy powstałej w wyniku mieszania lub połączenia wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego z rzeczami osoby trzeciej albo w wyniku przetworzenia lub dalszej obróbki wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego.
2. Zakres ubezpieczenia obejmuje wyłącznie:
 - 1) straty poniesione przez osobę trzecią powstałe na skutek zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy zmieszanych lub połączonych z wadliwym produktem dostarczonym przez Ubezpieczającego, z wyłączeniem kwoty odpowiadającej cenie produktu wadliwego dostarczonego przez Ubezpieczającego,
 - 2) koszty poniesione przez osobę trzecią na wytworzenie rzeczy, z wyłączeniem kosztów poniesionych na zakup wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego,
 - 3) dodatkowe koszty poniesione przez osobę trzecią na usunięcie wady z wytworzonej rzeczy, przy czym TUZ Ubezpieczenia nie pokrywa części kosztów odpowiadających proporcji kosztów zakupu produktu wadliwego dostarczonego przez Ubezpieczającego do kosztów wytworzenia rzeczy osoby trzeciej w sytuacji, gdyby produkt Ubezpieczającego nie miał wad.
3. Na potrzeby niniejszej klauzuli przez „wypadek ubezpieczeniowy” rozumie się moment trwałego połączenia lub mieszania po raz pierwszy wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego z rzeczami osoby trzeciej lub moment poddania po raz pierwszy przetworzeniu lub dalszej obróbce wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego.
4. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje ponadto roszczeń:
 - 1) wynikłych z lub będących konsekwencją opóźnień jakiegokolwiek rodzaju,
 - 2) z tytułu spodziewanego zysku, który nie został uzyskany,
 - 3) z tytułu poniesionych strat pośrednich innych od jednoznacznie objętych ubezpieczeniem,
 - 4) z tytułu szkód wyrządzonych przez rzeczy, których używanie lub oddziaływanie w odniesieniu do konkretnego celu nie było wystarczająco sprawdzone według aktualnego poziomu nauki i techniki.
5. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 4 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za czyste straty finansowe, o których mowa w ust. 1-2, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie w postaci czystej straty finansowej w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej niż 2 000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_03

OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK WADLIWOŚCI RZECZY WYTWORZONEJ PRZY UŻYCIU MASZYN DOSTARCZONYCH LUB KONSERWOWANYCH PRZEZ UBEZPIECZAJĄCEGO

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za czyste straty finansowe poniesione przez osobę trzecią wskutek wadliwości rzeczy wytworzonej lub poddanej obróbce przy użyciu maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, serwisowanych lub naprawionych przez Ubezpieczającego.
2. Ochrona ubezpieczeniowa ograniczona jest wyłącznie do:
 - 1) strat poniesionych przez osobę trzecią polegających na zmniejszeniu lub utracie wartości rzeczy wytworzonej lub poddanej obróbce przy użyciu maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, serwisowanych lub naprawionych przez Ubezpieczającego,

- 2) kosztów poniesionych przez osobę trzecią w związku z wytworzeniem wadliwej rzeczy wskutek użycia maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, dostarczanych, serwisowanych lub naprawionych przez Ubezpieczającego,
- 3) kosztów poniesionych przez osobę trzecią w celu usunięcia wadliwości rzeczy wytworzonej lub poddanej obróbce przy użyciu maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, serwisowanych lub naprawionych przez Ubezpieczającego,
- 4) strat poniesionych przez osobę trzecią wynikających z konieczności sprzedaży po cenie obniżonej rzeczy wytworzonej lub poddanej obróbce za pomocą maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, serwisowanych lub naprawionych przez Ubezpieczającego.
3. Na potrzeby niniejszej klauzuli przez „wypadek ubezpieczeniowy” rozumie się moment wytworzenia lub dokonania po raz pierwszy obróbki rzeczy osoby trzeciej przy użyciu maszyn lub urządzeń, o których mowa w ust. 1, w okresie ubezpieczenia.
4. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje ponadto roszczeń:
 - 1) wynikłych z lub będących konsekwencją opóźnień jakiegokolwiek rodzaju,
 - 2) z tytułu spodziewanego zysku, który nie został uzyskany,
 - 3) z tytułu poniesionych strat pośrednich innych od jednoznacznie objętych ubezpieczeniem,
 - 4) z tytułu strat wyrządzonych przez rzeczy, których używanie lub oddziaływanie w odniesieniu do konkretnego celu nie było wystarczająco sprawdzone według aktualnego poziomu nauki i techniki,
 - 5) z tytułu szkód wynikających z innej przyczyny niż wadliwość maszyn lub urządzeń dostarczonych, serwisowanych lub naprawionych przez Ubezpieczającego.
5. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 5 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za czyste straty finansowe, o których mowa w ust. 1-2, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie w postaci czystej straty finansowej w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej niż 2 000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_04**OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE PONIESIONE WSKUTEK DEMONTAŻU WSKUTEK DEMONTAŻU WADLIWEGO PRODUKTU I MONTAŻU PRODUKTU BEZ WAD**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za czyste straty finansowe poniesione przez osobę trzecią wskutek konieczności usunięcia, demontażu lub odsłonięcia wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego oraz zastąpienia go poprzez montaż, położenie lub zamocowanie produktu pozbawionego wad.
2. Ochrona ubezpieczeniowa ograniczona jest wyłącznie do:
 - 1) kosztów poniesionych przez osobę trzecią w celu usunięcia, demontażu lub odsłonięcia wadliwego produktu dostarczonego przez Ubezpieczającego,
 - 2) kosztów poniesionych przez osobę trzecią w celu montażu, położenia lub zamocowania po zamontowaniu produktu pozbawionego wad,
 - 3) kosztów poniesionych przez osobę trzecią na poszukiwanie produktu wadliwego.
3. W zakresie objętym niniejszą klauzulą nie stosuje się wyłączenia roszczeń wynikających z przepisów o rękojmi i niezgodności towaru z umową.
4. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również koszty poniesione przez osoby trzecie w wyniku zlecenia realizacji Ubezpieczającemu jednej z czynności, o których mowa w ust. 2, przy czym udziały Ubezpieczającego w zysku nie są objęte ubezpieczeniem.
5. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kosztów ponownego zakupu niewadliwego produktu. Jednakże ubezpieczenie obejmuje koszty transportu produktów pozbawionych wad, pomniejszone o koszty transportu do miejsca pierwotnej dostawy zrealizowanej przez Ubezpieczającego.
6. Na potrzeby niniejszej klauzuli przez „wypadek ubezpieczeniowy” rozumie się moment zamontowania, położenia lub zamocowania po raz pierwszy wadliwego produktu w okresie ubezpieczenia.
7. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje ponadto roszczeń:
 - 1) z tytułu poniesienia kosztów ponownego zakupu produktu wolnego od wad, w tym kosztów jego transportu do osoby trzeciej,
 - 2) z tytułu szkód następnych przez które rozumie się przerwanie eksploatacji lub przestój w produkcji lub w wykonywanych pracach lub usługach, w szczególności wynikających z niezrealizowania przez osobę trzecią jego zobowiązań umownych,
 - 3) z tytułu kosztów wynikłych z konieczności usunięcia, demontażu lub odsłonięcia oraz montażu, zamocowania lub położenia części pojazdów mechanicznych, statków wodnych, powietrznych lub kosmicznych,
 - 4) z tytułu kosztów spowodowanych wadliwością produktów zamontowanych, zamocowanych lub położonych przez Ubezpieczającego lub osobę, za którą ponosi on odpowiedzialność (w tym podwykonawcę),
 - 5) z tytułu kosztów powstałych wskutek opóźnień spowodowanych wadliwością produktu,
 - 6) z tytułu utraconych korzyści, które osoba trzecia, w tym poszkodowany mogłaby osiągnąć, gdyby produkty nie były wadliwe,
 - 7) z tytułu kosztów wynikających z innej przyczyny niż wadliwość produktu.
8. Jeżeli zamiast demontażu i ponownego montażu może zostać wykonana naprawa wadliwego produktu, wówczas TUZ Ubezpieczenia pokrywa koszty niezbędne dla wykonania tej czynności, jednakże maksymalnie do wysokości kwoty, która byłaby konieczna w celu pokrycia kosztów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 niniejszej klauzuli. Ochrona ubezpieczeniowa istnieje

pod warunkiem, że osoba trzecia mogłaby skutecznie żądać od Ubezpieczającego pokrycia kosztów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 niniejszej klauzuli.

9. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 6 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
10. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za czyste straty finansowe, o których mowa w ust. 1 -2 niniejszej klauzuli, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej klauzuli.
11. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie w postaci czystej straty finansowej w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej niż 2 000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_05

OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRACOWNIKOM

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe poniesione przez pracowników Ubezpieczającego w następstwie wypadku przy pracy w rozumieniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwanej dalej „Ustawą”.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) wyrządzone pracownikowi, jeżeli był on w momencie wypadku w stanie po spożyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, o ile stan ten miał wpływ na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
 - 2) powstałe wskutek stanów chorobowych niewynikających z wypadku przy pracy, o którym mowa w ust. 1,
 - 3) za które przysługują poszkodowanemu świadczenia na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w ust. 1,
 - 4) będące następstwem choroby zawodowej w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie chorób zawodowych,
 - 5) w pojazdach samochodowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (zwanej dalej pojazdami); wyłączenie nie obejmuje szkód rzeczowych w pojazdach stanowiących własność (lub współwłasność) pracowników Ubezpieczającego lub ich osób bliskich wyrządzonych w związku z posiadanym przez Ubezpieczającego mieniem oraz w związku z rozładunkiem, załadunkiem rzeczy w miejscu prowadzonej przez Ubezpieczającego działalności.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 7 i 8 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody osobowe i rzeczowe, o których mowa w ust. 1 oraz w pojazdach, o których mowa w ust. 2 pkt 5, stanowiących własność (lub współwłasność) pracowników lub ich osób bliskich, ograniczona jest do wysokości podlimitu na jedno i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe ustalonego w ramach ~~sublimitu dla~~ sublimitu dla niniejszej klauzuli.
5. Wypłata odszkodowania z zakresu objętego podlimitem dla szkód, o których mowa w zdaniu poprzednim powoduje zmniejszenie tego podlimitu o wypłaconą kwotę odszkodowania, a także zmniejsza sublimit określony dla tej klauzuli oraz ogólną sumę gwarancyjną ustaloną w umowie ubezpieczenia.
6. Warunkiem udzielenia ochrony, o której mowa ust. 4 niniejszej klauzuli, jest pozostawienie pojazdu w miejscu do tego przeznaczonym. Poza wyłączeniami określonymi w ust. 2 niniejszej klauzuli, ochrona nie obejmuje utraty pojazdu oraz rzeczy w nim pozostawionych w wyniku kradzieży.
7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_06

OC W RZECZACH STANOWIĄCYCH PRZEDMIOT OBRÓBK, NAPRAWY LUB PODOBNYCH CZYNNOŚCI

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody rzeczowe wyrządzone w mieniu osoby trzeciej, przekazany Ubezpieczającemu w celu dokonania naprawy, obróbki, czyszczenia lub podobnych czynności wykonywanych w ramach działalności zgłoszonej przez Ubezpieczającego do ubezpieczenia, powstałe w trakcie ich wykonywania i polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu tego mienia.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) w mieniu, z którego Ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu lub innej umowy cywilnoprawnej o podobnym charakterze,
 - 2) powstałe w związku z utratą mienia niewynikającą z jego zniszczenia lub uszkodzenia,
 - 3) powstałe wskutek wydania mienia osobie nieuprawnionej,
 - 4) w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz w ich wyposażeniu albo w rzeczach w nich pozostawionych, przyjętych w celu wykonania ich konserwacji, naprawy lub innych usług.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 9 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.

5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_07**OC NAJEMCY NIERUCHOMOŚCI**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody rzeczowe w nieruchomościach, z których Ubezpieczający korzysta na podstawie umowy najmu, dzierżawy albo innej umowy cywilnoprawnej o podobnym charakterze.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) powstałe we wszelkiego rodzaju gruntach,
 - 2) polegające na normalnym zużyciu (eksploatacji) w czasie trwania umowy,
 - 3) powstałe w związku z podnajęciem przez Ubezpieczającego nieruchomości, w całości lub części, innemu podmiotowi,
 - 4) powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez Ubezpieczającego bieżących napraw, przeglądów lub konserwacji, do których był zobowiązany w myśl obowiązujących przepisów lub zawartej umowy, o której mowa w ust. 1 niniejszej klauzuli,
 - 5) wynikające ze zmian w użytkowanych nieruchomościach, poczynionych wbrew ich przeznaczeniu lub postanowieniom umownym, jak również powstałe w nieruchomościach wykorzystywanych przez Ubezpieczającego w innym celu lub w inny sposób, niż to określono w umowie.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 10 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_08**OC NAJEMCY RZECZY RUCHOMYCH**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody rzeczowe polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy ruchomych, oddanych w użytkowanie Ubezpieczającemu na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego tytułu prawnego.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) wynikłe ze zużycia rzeczy w trakcie ich użytkowania,
 - 2) polegające na utracie mienia niewynikającej z jego uszkodzenia lub zniszczenia,
 - 3) powstałe w wartościach pieniężnych, papierach wartościowych, dokumentach, planach, zbiorach archiwalnych oraz zbiorach kolekcjonerskich wszelkiego rodzaju,
 - 4) w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym lub w ich wyposażeniu,
 - 5) w przedmiotach ze szkła, ceramiki, terakoty lub tworzyw sztucznych, chyba że stanowią część składową rzeczy, o których mowa w ust. 1.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 11 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_09**OC ZA SZKODY W RZECZACH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W PIECZY, POD DOZOREM LUB KONTROLĄ**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczającego, polegające na ich uszkodzeniu lub zniszczeniu albo utracie wskutek kradzieży z włamaniem.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) w rzeczach ruchomych, z których Ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego podobnego tytułu prawnego,
 - 2) w rzeczach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych usług, powstałych w czasie ich wykonywania,
 - 3) w pojazdach, w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, ich wyposażeniu albo w rzeczach w nich pozostawionych,
 - 4) w wartościach pieniężnych,

- 5) polegające na zaginięciu, podmiianie, brakach inwentarzowych mienia, powstałych w związku z: poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, wprowadzeniem w błąd lub wykorzystaniem pozostawania w błędzie.
3. W razie utraty rzeczy w wyniku kradzieży z włamaniem, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 48 godzin, zawiadomić Policję o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym.
4. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w ust. 3, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
5. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 12 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_10**OC ZA SZKODY W POJAZDACH SILNIKOWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W PIECZY, POD DOZOREM LUB KONTROLĄ**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody w pojazdach silnikowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym ([zwane](#) dalej na potrzeby niniejszej klauzuli „pojazdami”), znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczającego oraz w ich wyposażeniu, polegające na ich uszkodzeniu lub zniszczeniu albo utracie wskutek kradzieży z włamaniem, pod warunkiem, że pojazdy:
 - 1) są przechowywane w pomieszczeniu zamkniętym i stale dozorowanym, albo
 - 2) na terenie ogrodzonym stałym ogrodzeniem, oświetlonym w porze nocnej i stale dozorowanym.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) w rzeczach ruchomych, z których Ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego podobnego tytułu prawnego,
 - 2) w rzeczach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych usług, powstałych w czasie ich wykonywania,
 - 3) w wartościach pieniężnych oraz innych rzeczach pozostawionych w pojazdach, o których mowa w ust. 1,
 - 4) polegające na zaginięciu, podmiianie, brakach inwentarzowych mienia, powstałych w związku z: poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, wprowadzeniem w błąd lub wykorzystaniem pozostawania w błędzie,
 - 5) w pojazdach przyjętych w celu wykonania ich konserwacji, naprawy lub innych usług oraz podczas ruchu tego pojazdu, w tym w związku z przeprowadzaniem jazd testowych lub próbnych.
3. W razie utraty rzeczy w wyniku kradzieży z włamaniem, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 48 godzin, zawiadomić Policję o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym.
4. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w ust. 3, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
5. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 13 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_11**OC ZA SZKODY POWSTAŁE PO WYKONANIU PRAC LUB USŁUG**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi w użytkowanie odbiorcy, wynikłe z nienależytego wykonania pracy lub usługi przez Ubezpieczającego.
2. Z zachowaniem wyłączeń określonych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz w ich wyposażeniu, będących przedmiotem konserwacji, naprawy lub innych usług wykonywanych w ramach prowadzonej przez Ubezpieczającego działalności.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 14 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.

5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_12
OC WZAJEMNE

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe powodujące roszczenia pomiędzy:
 - 1) podmiotami ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia oraz
 - 2) pomiędzy podmiotami ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia, a ich podwykonawcami.
2. Ubezpieczenie obejmuje wyłącznie roszczenia pomiędzy podmiotami wymienionymi w umowie ubezpieczenia.
3. Ubezpieczeniem nie są objęte roszczenia pracowników wobec pracodawcy oraz pracodawcy wobec pracowników.
4. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 15 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
6. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_13
OC ZA SZKODY WYNIKŁE Z PRZENIESIENIA CHOROÓB ZAKAŹNYCH

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych lub zakażenia wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, z zastrzeżeniem ust. 4 niniejszej klauzuli, w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą określoną w umowie ubezpieczenia.
2. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność, jeżeli przeniesienie choroby zakaźnej lub zakażenia miało miejsce w okresie ubezpieczenia, a w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia jest kontynuowana bez przerwy w TUZ Ubezpieczenia z zakresem obejmującym niniejsze rozszerzenie, również za szkody spowodowane przez choroby zakaźne przeniesione w okresach ubezpieczenia poprzednich umów ubezpieczenia zawartych w TUZ Ubezpieczenia.
3. Ubezpieczenie nie obejmuje szkód powodujących roszczenia pomiędzy podmiotami ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia.
4. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) wynikłe z przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia, o których istnieniu Ubezpieczający wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć,
 - 2) spowodowane przeniesieniem choroby Creutzfeldta – Jacoba lub innych encefalopatii gąbczastych oraz HIV,
 - 3) powstałe wskutek nieprzestrzegania przewidzianych przepisami prawa wymogów higieniczno-sanitarnych lub przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.
5. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 16 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA_14
OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE W PODZIEMNYCH INSTALACJACH LUB URZĄDZENIACH

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody rzeczowe wyrządzone w podziemnych instalacjach lub urządzeniach w czasie wykonywania prac lub usług przez Ubezpieczającego.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody powstałe w związku z prowadzeniem robót ziemnych wykonywanych mechanicznie przy użyciu maszyn do robót ziemnych bez posiadania planów położenia instalacji i urządzeń podziemnych, mogących znaleźć się w zasięgu prowadzonych robót.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 17 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie.
5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_15
OC ORGANIZATORA IMPREZY NIEMAJĄCEJ CHARAKTERU IMPREZY MASOWEJ

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone uczestnikom organizowanej przez Ubezpieczającego imprezy, niemającej charakteru imprezy masowej w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, zwanej dalej „Ustawą”.
2. Za uczestnika imprezy uważa się osobę fizyczną znajdującą się w miejscu i w czasie przeprowadzania imprezy zgodnie z regulaminem imprezy w charakterze widza. Za uczestników imprezy uważa się również: artystów, wykonawców, zawodników, sędziów oraz osoby obsługi techniczno-administracyjnej i inne osoby świadczące usługi za zgodą organizatora w miejscu i czasie trwania imprezy.
3. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody, o których mowa w ust. 1, powstałe w miejscu i w czasie trwania ubezpieczonej imprezy, zgodnie z harmonogramem imprezy.
4. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody powstałe w związku z:
 - 1) przeprowadzaniem imprez z udziałem pojazdów silnikowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz statków powietrznych w rozumieniu ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze,
 - 2) organizowaniem imprez sportowych wysokiego ryzyka tj. speleologii, wspinaczki górskiej i skałkowej, raftingu, nurkowania przy użyciu specjalistycznego sprzętu, skoków na gumowej linie, a także wypraw survivalowych lub wypraw do miejsc wymagających użycia sprzętu zabezpieczającego lub asekuracyjnego.
5. TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada ponadto za szkody:
 - 1) powstałe w wyniku odwołania bądź zmiany terminu imprezy, bez względu na przyczynę,
 - 2) spowodowane działaniem pokazu sztucznych ogni, fajerwerków lub innych materiałów wybuchowych, w tym wyrobów pirotechnicznych.
6. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 18 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
7. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie.
8. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA 16**OC ZA SZKODY WYNIKŁE Z EMISJI SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH**

1. Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobom trzecim wskutek emisji jakichkolwiek substancji niebezpiecznych.
2. TUZ Ubezpieczenia w ramach niniejszego rozszerzenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową także koszty usunięcia, neutralizacji lub oczyszczenia gleby lub ziemi z substancji niebezpiecznych poniesione przez osoby trzecie.
3. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność wówczas, gdy zostaną spełnione łącznie wszystkie poniższe warunki:
 - 1) przyczyna emisji jakichkolwiek substancji niebezpiecznych była nagła, przypadkowa, niezależna od woli oraz niemożliwa do przewidzenia przez Ubezpieczającego lub osoby, za które ponosi on odpowiedzialność,
 - 2) początek procesu emisji jakichkolwiek substancji niebezpiecznych zaistniał w okresie ubezpieczenia.
4. Przez „emisję” rozumie się niekontrolowane wprowadzenie bezpośrednio lub pośrednio w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wód płynących lub stojących, wód gruntowych, gleby lub ziemi substancji niebezpiecznych.
5. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto:
 - 1) szkody powstałe podczas transportu poza miejscem wskazanym w umowie ubezpieczenia, w którym Ubezpieczający prowadzi działalność gospodarczą oraz świadczy usługi objęte zakresem ubezpieczenia,
 - 2) roszczenia o odszkodowanie w związku z utratą możliwości korzystania z rzeczy przez osobę trzecią lub utratą wartości rzeczy należącej do osoby trzeciej,
 - 3) roszczenia związane z rekompensatą strat moralnych, uciążliwości wynikających z emisji w tym będących następstwem uciążliwości zapachowych,
 - 4) koszty działań zapobiegawczych lub naprawczych w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, za wyjątkiem wyjątkiem wskazanych w ust. 2 niniejszej klauzuli,
 - 5) szkody wynikające ze świadomego i celowego niepodporządkowania się: regulacjom prawnym, ogłoszeniom, rozporządzeniom, instrukcją, decyzjom administracyjnym, wyrokom lub postanowieniom sądu,
 - 6) roszczenia wniesione w związku z prowadzeniem lub zarządzaniem składowiskiem odpadów,
 - 7) roszczenia wniesione w związku ze zrzutem nieoczyszczonych ścieków, w rozumieniu ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, do wód płynących.
6. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 19 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
7. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszej klauzuli, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej klauzuli.
8. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej niż 2000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_17**OC ZA CZYSTE STRATY FINANSOWE**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za czyste straty finansowe.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje w szczególności czyste straty finansowe:
 - 1) wynikające z braku lub ograniczenia możliwości korzystania z rzeczy ruchomej, nieruchomości, przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego,
 - 2) wynikające z braku możliwości lub ograniczonej możliwości prowadzenia działalności przez osobę trzecią.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, TUZ Ubezpieczenia nie obejmuje ponadto ochroną czystych strat finansowych:
 - 1) spowodowanych przez produkty wprowadzone do obrotu, w tym wyprodukowane lub dostarczone przez Ubezpieczonego lub na jego zlecenie oraz prace bądź usługi wykonane przez Ubezpieczonego lub na jego zlecenie,
 - 2) spowodowanych niedostarczeniem wody, gazu, ciepła sieciowego lub energii elektrycznej lub dostarczeniem o niewłaściwych parametrach,
 - 3) związanych z utratą, zniszczeniem lub zaginięciem rzeczy wszelkiego rodzaju,
 - 4) spowodowanych przez stałe emisje (np. szумы, zapachy, wstrząsy),
 - 5) spowodowanych działalnością w zakresie projektowania, doradztwa, kierowania budową lub montażem, prac budowlanych lub montażowych, kontroli i wyceny,
 - 6) związanych z naruszeniem praw własności intelektualnej, w tym w szczególności praw autorskich,
 - 7) związanych z przekroczeniem terminów, ustalonych kosztów lub wstępnych kosztorysów,
 - 8) wynikających z błędów w oprogramowaniu, błędnej instalacji oprogramowania, racjonalizacji, automatyzacji,
 - 9) powstałych wskutek wadliwego opakowania lub umieszczenia wadliwej etykiety,
 - 10) związanych z działalnością dotyczącą obrotu gotówkowego, udzielaniem kredytów, zawieraniem umów ubezpieczenia, jak również związanych z pośrednictwem w transakcjach pieniężnych, kredytowych, dotyczących nieruchomości oraz transakcjach podobnych,
 - 11) związanych z działalnością reklamową, tłumaczeniem, pośrednictwem lub organizowaniem podróży, z działalnością dotyczącą przetwarzania danych,
 - 12) związanych z płatnościami wszelkiego rodzaju, prowadzenia kasy oraz sprzeniewierzeniem i defraudacją,
 - 13) powstałych za granicą, nawet jeżeli uchybienie zostało popełnione na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 14) związanych ze stosunkiem pracy,
 - 15) powstałych w wyniku udzielanych porad, zaleceń lub instrukcji bądź błędnie przeprowadzonych czynności kontrolnych powiązanych kapitałowo lub gospodarczo podmiotom,
 - 16) spowodowanych w związku ze sprawowaniem funkcji kierowniczych lub zarządczych w organach osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.
4. TUZ Ubezpieczenia nie obejmuje ponadto ochroną ubezpieczeniową roszczeń:
 - 1) których naprawienie dochodzone jest na podstawie przepisów o gwarancji jakości lub rękojmi oraz roszczeń z tytułu niezgodności towaru z umową,
 - 2) dochodzonych przed sądami zagranicznymi,
 - 3) o naprawienie szkód pośrednich, tj. szkód innych niż szkoda bezpośrednia definiowana jako skutek naruszenia dobra bezpośrednio dotkniętego zdarzeniem,
 - 4) dochodzonych w związku z wyrządzeniem szkody przy wykonywaniu władzy publicznej, w tym będących skutkiem wydania lub braku wydania aktu normatywnego, prawomocnego orzeczenia lub decyzji administracyjnej.
5. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 20 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
6. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej klauzuli, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej klauzuli.
7. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie w postaci czystej straty finansowej w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej niż 1000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_18**OC ZA SZKODY POWSTAŁE WSKUTEK WIBRACJI LUB OSUNIĘCIA SIĘ GRUNTU**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe wskutek drgań lub wibracji albo osunięcia się ziemi wyniku wskutek prowadzenia robót budowlanych, w tym w związku z ~~pracą~~ ~~miotów~~ ~~praca~~ ~~miotów~~ pneumatycznych, hydraulicznych, kafarów lub innych maszyn lub urządzeń wykorzystywanych podczas prowadzenia robót budowlanych.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) polegające na uszkodzeniach zewnętrznych budynku lub budowli, które nie pogarszają ich stateczności, jak również nie stwarzają zagrożeń dla osób i mienia,
 - 2) powstałe wskutek prowadzenia robót budowlanych bez wymaganych zezwoleń,

- 3) powstałe wskutek obsługiwanego sprzętu przez pracowników nieposiadających stosownych uprawnień,
- 4) wynikające z wykonywania robót budowlanych niezgodnie z dokumentacją techniczną.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 21 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej klauzuli, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej klauzuli.
4. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 10% odszkodowania, nie mniej niż 1000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_19**OC ZA SZKODY W RZECZACH GOŚCI HOTELOWYCH**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody w rzeczach gości hotelowych wniesionych do pokoju hotelowego lub pozostawionych w szatni w związku z prowadzeniem działalności hotelarskiej, polegające na ich uszkodzeniu lub zniszczeniu albo utracie wskutek kradzieży z włamaniem.
2. Przez użyte w ust. 1 niniejszej klauzuli określenie „działalność hotelarska” należy rozumieć prowadzenie: hotelu, motelu, pensjonatu, domu wypoczynkowego, sanatorium, hostelu.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) powstałe w pojazdach w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym lub ich wyposażeniu albo rzeczach w nich pozostawionych,
 - 2) powstałe wskutek uszkodzenia, zniszczenia lub utraty zbiorów, kolekcji lub dzieł sztuki, a także futer naturalnych, żywych zwierząt,
 - 3) w mieniu, które Ubezpieczający przyjął na przechowanie (za wyjątkiem szatni),
 - 4) powstałe wskutek utraty mienia bez widocznych śladów włamania.
4. W razie utraty rzeczy w wyniku kradzieży z włamaniem, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 48 godzin, zawiadomić Policję o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym.
5. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa bez ważnych przyczyn nie zastosował się do obowiązku określonego w ust. 4 niniejszej klauzuli, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
6. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 22 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
7. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 niniejszej klauzuli, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia dla niniejszej klauzuli.
8. W ramach sublimitu, o którym mowa w ust. 7 niniejszej klauzuli, ustala się podlimit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia za szkody powstałe w sprzęcie elektronicznym lub optycznym tj.: telefonach komórkowych, komputerach, aparatach fotograficznych, sprzęcie audio-wizualnym i innym sprzęcie elektronicznym lub optycznym w wysokości 2000 zł, z zastrzeżeniem ust. 9 niniejszej klauzuli.
9. Wysokość odszkodowania za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy wniesionych do hotelu, w ramach sublimitu sumy gwarancyjnej określonej dla niniejszej klauzuli, nie może przekroczyć, względem jednego gościa hotelowego, podlimitu odpowiedzialności w wysokości 100-krotnej należności za wynajęty pokój na jedną dobę. Jednakże wysokość odszkodowania za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie każdej rzeczy nie może przekroczyć limitu odpowiedzialności w wysokości 50-krotnej należności za wynajęty pokój na jedną dobę.
10. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_20**OC Z TYTUŁU UTRZYMANIA DRÓG PUBLICZNYCH**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej w związku z wykonywaniem przez Ubezpieczającego czynności związanych z utrzymaniem dróg publicznych, w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.
2. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1, obejmuje szkody powstałe w pasie drogi, w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) powstałe z tej samej przyczyny i w tym samym miejscu po upływie 72 godzin od zgłoszenia pierwszej szkody Ubezpieczającemu,
 - 2) powstałe wskutek zalania drogi przez wadliwie działające urządzenia techniczne, w tym rowy wodne odprowadzające wodę z pasa drogowego, w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
 - 3) powstałe w miejscach prowadzenia robót drogowych, jeżeli miejsce to nie zostało oznakowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
 - 4) powstałe w związku z budową lub przebudową drogi publicznej,

- 5) powstałe w drzewach lub krzewach, a także w uprawach.
4. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 23 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
6. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_21**OC Z TYTUŁU USZKODZENIA LUB UTRATY DOKUMENTÓW**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego z tytułu wystąpienia szkody rzeczowej polegającej na uszkodzeniu, w tym zniszczeniu lub utracie dokumentów powierzonych Ubezpieczającemu w związku z prowadzoną przez niego i objętą ochroną ubezpieczeniową działalnością.
2. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1, obejmuje wyłącznie niezbędne koszty poniesione w celu odtworzenia powierzonych Ubezpieczającemu dokumentów.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 24 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_22**REPREZENTANTÓW**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody powstałe wskutek winy umyślnej pracowników Ubezpieczającego.
2. TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek winy umyślnej Reprezentantów Ubezpieczającego oraz w przypadku rozszerzenia zakresu o OC za podwykonawców - na skutek winy umyślnej podwykonawców.
3. TUZ Ubezpieczenia zachowuje zwrotne roszczenie do sprawcy, jeżeli szkoda powstała z winy umyślnej.
4. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 1 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 i 2, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowienia § 7 ust. 8 OWU.
6. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 5% odszkodowania, nie mniej niż 500 zł, z zastrzeżeniem postanowienia § 6 ust. 2 OWU.

KLAUZULA_23**OC ZA SZKODY SPOWODOWANE DZIAŁANIEM WYROBÓW PIROTECHNICZNYCH**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe spowodowane działaniem wyrobów pirotechnicznych, w tym fajerwerków, przeznaczonych do użytku cywilnego w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.
2. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody wyrządzone działaniem wyrobów pirotechnicznych, jeżeli ich obsługą zajmowały się osoby nieposiadające udokumentowanej wiedzy specjalistycznej w tym zakresie, o ile taki wymóg wynikał z przepisów prawa.
3. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 25 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
4. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
5. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_24**OC ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ DOSTARCZONĄ ENERGIĘ**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej wskutek dostarczenia energii elektrycznej lub ciepłej o parametrach innych niż uzgodnione.

2. Nie ma zastosowania wyłączenie zawarte w § 5 ust. 1 pkt 26 OWU, w zakresie w jakim udzielona została ochrona w ramach niniejszej klauzuli.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
4. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie rzeczowej w wysokości 500 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_25**OC ZA SZKODY POWSTAŁE NA TERYTORIUM UNII EUROPEJSKIEJ, WIELKIEJ BRYTANII, SZWAJCARII, NORWEGII I ISLANDII**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii, z wyłączeniem ich terytoriów specjalnych lub zamorskich.
2. Zakres niniejszej klauzuli obejmuje również odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe i rzeczowe powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będące przedmiotem postępowania i orzeczeń sądów zagranicznych z siedzibą na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii, z wyłączeniem ich terytoriów specjalnych lub zamorskich.
3. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii oraz szkody będące przedmiotem postępowania i orzeczeń sądów państw mieszczących się poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii.
4. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie, za wyjątkiem szkody osobowej, powstałej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w wysokości 5000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_26**OC ZA SZKODY POWSTAŁE NA TERYTORIUM CAŁEGO ŚWIATA Z WYŁĄCZENIEM USA, KANADY, AUSTRALII I NOWEJ ZELANDII**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe na terytorium całego świata z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Kanady, Australii i Nowej Zelandii oraz ich terytoriów zależnych.
2. Zakres niniejszej klauzuli obejmuje również odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe i rzeczowe powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będące przedmiotem postępowania i orzeczeń sądów zagranicznych znajdujących poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej lub Kanady oraz ich terytoriów zależnych.
3. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Kanady oraz ich terytoriów zależnych oraz za szkody będące przedmiotem postępowania i orzeczeń sądów Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Kanady oraz ich terytoriów zależnych, niezależnie od miejsca powstania szkody.
4. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie, za wyjątkiem szkody osobowej, powstałej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w wysokości 5000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.

KLAUZULA_27**PODRÓŻE SŁUŻBOWE**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą, postanowień OWU, TUZ Ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody osobowe lub rzeczowe powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jak i pozostałych krajów Unii Europejskiej, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Norwegii, Islandii, wyrządzone przez Ubezpieczającego lub jego pracowników w związku z odbywaniem przez nich delegacji służbowych.
2. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1, obejmuje również odpowiedzialność cywilną Ubezpieczającego za szkody rzeczowe polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu pomieszczeń wziętych w najem, w tym w mieniu ruchomym stanowiącym wyposażenie najmowanego pomieszczenia.
3. Z zachowaniem wyłączeń zawartych w § 5 OWU, z odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyłączone są ponadto szkody:
 - 1) wynikłe ze zużycia rzeczy w trakcie ich użytkowania,
 - 2) polegające na utracie mienia nie wynikającej z jego uszkodzenia lub zniszczenia,
 - 3) w rzeczach szklanych i szklanych częściach składowych rzeczy.
4. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności za prace i usługi wykonywane w zakresie prowadzonej przez Ubezpieczającego działalności.
5. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości sublimitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
6. Ustala się franszyzę redukcyjną w każdej szkodzie, za wyjątkiem szkody osobowej, w wysokości 500 zł, za wyjątkiem szkód powstałych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, dla których ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości 5000 zł, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono inaczej.